

Osaamista
ja oivallusta
tulevaisuuden
tekemiseen

András Nádasi

Turvapaikanhakijoiden osallisuuden tukeminen vapaaehtoistyöllä

Refuhome ry:n asiakkaiden arviot ja kehitysehdotukset

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Sosiaaliala

Sosionomi (AMK)

Opinnäytetyö

30.11.2018

Tekijä Otsikko	András Nádasi Turvapaikanhakijoiden osallisuuden tukeminen vapaaehtoistyöllä
Sivumäärä Aika	49 sivua + 3 liitettä Syksy 2018
Tutkinto	Sosiaali ala
Tutkinto-ohjelma	Sosionomi (AMK)
Ohjaajat	lehtori Jyrki Konkka lehtori Jukka Törnroos
<p>Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää turvapaikanhakijoiden arvioita siitä, onko pienimuotoinen vapaaehtoistyöjärjestö Refuhome ry tukenut heidän osallisuuttaan. Lisäksi tarkoituksena oli kysyä heiltä ehdotuksia järjestön toiminnan kehittämiseksi. Haastatellut kuusi miestä olivat Refuhome ry:n asiakkaita. He olivat joko turvapaikanhakijoita, tai käyneet läpi turvapaikanhakuprosessin. Refuhome ry toimi opinnäytetyön yhteistyökumppanina.</p> <p>Teoreettisena viitekehyksenä opinnäytetyössä on osallisuuden teoria. Teoriapohjaa varten on käyty läpi osallisuuteen, turvapaikanhakijoihin ja maahanmuuttoon liittyvää tutkimusta, kirjallisuutta, virallisia linjauksia ja tilastoja. Haastattelut toteutettiin strukturoidun keskustelun menetelmällä kesällä 2017. Ne litteroitiin äänitteistä, ja analysoitiin teoriaohjaavasti, hyödyntäen sisällönanalyysin sekä teemoittelun menetelmiä.</p> <p>Haastatellut kertoivat saaneensa Refuhome ry:n kautta uusia ihmissuhteita ja yhteistä tekemistä. Järjestö oli vaikuttanut heidän tervetulleisuuden kokemuksiinsa, ja he kuvailivat sitä jopa perheekseen Suomessa. Kaikki olivat saaneet järjestön kautta osa-aikaisia työkeikkoja, joskaan eivät juuri olleet työllistyneet vakituisesti. Myös vapaaehtoistyöt ja muiden auttaminen sekä muutoin omalla toiminnalla mielipiteisiin vaikuttaminen kävivät ilmi. Kielen merkitys nousi esiin. Suomen kielen oppiminen Refuhome ry:n toiminnan kautta jakoi kuitenkin mielipiteitä ja kokemuksia, järjestön tarjoamista alkeiskursseista ja keskustelumahdollisuuksista huolimatta. Kehitysehdotuksia haettaessa haastateltavat ilmaisivat silti yleisesti tyytyväisyyteensä järjestöön. Ehdotukset liittyivät mm. jäsenmäärien ja sitä kautta myös ajallisten resurssien lisäämiseen. Toivottiin myös lisää jo aiemmin järjestettyä toimintaa: mm. liikuntaa, retkiä, sekä työnhaun ja asunnon etsimisen tukemista. Jokseenkin uusiakin ideoita nousi, kuten kirjallisten suositusten laatiminen muille tahoille.</p> <p>Teoriaan peilaten järjestö oli ainakin jossain määrin onnistunut tukemaan haastateltavien osallisuutta. Opinnäytetyön pienestä otannasta ei pysty vetämään kovin laajoja tai yleisiä johtopäätöksiä. Haastattelujen pohjalta vapaaehtoisen järjestötoiminnan voisi kuitenkin nähdä hyödyllisenä tai jopa merkittävänä tukena julkisten palvelujen rinnalla. Toisaalta juuri järjestön merkitys haastateltaville herätti huolta siitä, tukevatko nykyiset julkiset palvelut turvapaikanhakijoiden osallisuutta riittävästi. Turvapaikanhakijoiden ja pakolaisina maahan muuttaneiden osallisuus on aihe, josta olisi etenkin vuoden 2015 pakolaisliikehännän jälkeen tärkeää tehdä enemmän ja laajempaa ajankohtaista tutkimusta.</p>	
Avainsanat	turvapaikanhakijat, pakolaiset, osallisuus, kotoutuminen, kolmas sektori, järjestötoiminta, vapaaehtoistyö, haastattelu, strukturoitu keskustelu, kehittäminen

Author Title	András Nádasí Supporting the Participation of Asylum Seekers with Voluntary Work
Number of Pages Date	49 pages + 3 appendices Autumn 2018
Degree	Bachelor of Social Services
Degree Programme	Social Services
Instructors	Jyrki Konkka, Senior Lecturer Jukka Törnroos, Senior Lecturer
<p>The purpose of the thesis was to find out the asylum seekers' estimates of supporting their participation and inclusion with a small volunteer organization called Refuhome. Also the purpose was to ask their ideas to develop the functioning of Refuhome. The six interviewed men were all customers and members of Refuhome, and either asylum seekers, or refugees. Refuhome was the work field partner of the thesis.</p> <p>The theoretical reference framework for the thesis is the theory of participation and inclusion. The theoretical background was outlined by exploring research, literature, formal policies and statistics on participation, inclusion, immigration and asylum seekers. The interviews were conducted using the method of structured conversation, during summer 2017. They were retransmitted from the recordings. The analysis was guided by the theory, and using the methods of content analysis and thematising.</p> <p>The interviewees reported that they received new relationships and common activities through Refuhome. The organization had influenced their experience of being welcomed, and they described it as a family in Finland. Everyone had received part-time work assignments through the organization, though they had not mainly been employed permanently. Interviewees also mentioned volunteering and helping others, as well as influencing opinions with one's own actions. The significance of the language emerged. However, the interviewees had different kinds of experiences, if they had learned Finnish language skills through Refuhome or not, even though the organization had provided some language teaching and conversation possibilities. Still, when interviewing development proposals, the interviewees mostly expressed their satisfaction with the organization. The proposals included e.g. more memberships and other resources. The interviewees also hoped for more of some activities already organized: e.g. sports, trips and support for finding a job or a home. Quite new ideas also emerged, such as written recommendations.</p> <p>By reflecting on theory, the organization was at least to some extent supporting the interviewees' participation and inclusion. This small sample is not able to draw very general conclusions. Still, based on the interviews, the organization's voluntary work could be seen as useful or even substantial support alongside the public services. Then again, the significance of Refuhome for the interviewees also raised concerns, whether the existing public services can support the inclusion of asylum seekers adequately. The inclusion and participation of asylum seekers and refugees is an important topic, in particular after the refugee movement in 2015. It should be researched further and more widely.</p>	
Keywords	asylum seekers, refugees, inclusion, participation, integration, third sector, organization, volunteering, interview, structured conversation, development

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Maahanmuutto Suomessa	2
2.1	Turvapaikanhakijat ja pakolaiset	3
3	Osallisena yhteisössä ja yhteiskunnassa	4
3.1	Osallisuus maahanmuuton kontekstissa	5
3.2	Kansalaisyhteiskunta ja järjestöt toteuttamassa osallisuutta	7
4	Refuhome ry	8
4.1	Jäsenten ja asiakkaiden määritelmä	9
5	Tutkimuskysymys, toteutus ja analyysi	10
5.1	Tutkimuskysymys ja haastateltavat	10
5.2	Strukturoitu keskustelu	11
5.3	Haastattelujen toteutus opinnäytetyössä	12
5.3.1	Kielen ja käsitteiden haasteet	13
5.3.2	Haastattelun ja kysymysten kehitys	14
5.3.3	Äänitys ja litterointi	15
5.4	Teoriaohjaava sisällönanalyysi ja teemoittelu	16
6	Tulokset	20
6.1	Yhteisöt ja yhteinen tekeminen	22
6.2	Kieli	25
6.3	Työ	27
6.4	Vaikuttaminen, tarpeet ja oikeudet yhteiskunnassa	30
6.5	Refuhome ry:n kehittämisideoita	33
7	Johtopäätökset	38
7.1	Osallisuuden tukemisesta	38
7.2	Kielestä	41
7.3	Kehittämisestä	42
8	Pohdinta	43
	Lähteet	47
	Liitteet	

Liite 1. Haastattelujen tutkimuskortit

Liite 2. Infokirje, sitoumukset ja tutkimusluvut

1 Johdanto

Tutkimuskysymyksenä tässä opinnäytetyössä oli selvittää turvapaikanhakijoiden arvioita heidän osallisuutensa tukemisesta pienimuotoisen vapaaehtoistyöjärjestön voimin. Lisäksi selvitettiin haastateltavien mahdollisia kehitysehdotuksia kyseisen järjestön eli Refuhome ry:n toiminnan kehittämiseksi. Avainsanoja tässä opinnäytetyössä ovat turvapaikanhakijat, pakolaiset, osallisuus, kotoutuminen, kolmas sektori, järjestötoiminta, vapaaehtoistyö, haastattelu, strukturoitu keskustelu ja kehittäminen.

Haastateltavia oli kuusi, he olivat täysi-ikäisiä miehiä ja Refuhome ry:n asiakkaita ja jäseniä. Haastateltavat olivat muuttaneet Suomeen vuonna 2015 tai sen jälkeen, ja olivat hakeneet tai haastatteluhetkellä edelleen hakivat Suomesta turvapaikkaa. Refuhome ry:n asiakkaista osa on saanut oleskeluluvan Suomesta, osa taas kielteisen päätöksen. Osa vasta odottaa turvapaikkahakemuksen käsittelyä, tai uudelleen käsittelyä.

Asiakkaiden haastattelut toteutettiin strukturoidun keskustelun menetelmää hyödyntäen. Niihin viitataan siis joko haastatteluina tai keskusteluina. Haastattelut toteutettiin yksilöhaastatteluina, vaikka osassa oli läsnä useampikin haastateltava. Useimmissa keskusteluissa käytettiin tulkkia, vain yksi keskustelu käytiin suoraan englannin kielellä. Keskusteluissa käytiin joka kerta läpi samoja teemoja ja kysymyksiä ja ne äänitettiin analysointia varten. Analyysissä hyödynnettiin teemoittelua ja laadullisen tutkimuksen sisällönanalyysia, joista jatkettiin johtopäätöksiin ja pohdintoihin.

Tarkoituksena oli varsinaisen tutkimuskysymyksen lisäksi kartoittaa tämänkaltaisen järjestötoiminnan hyödyllisyyttä julkisten palvelujen rinnalla ja löytää perusteluja sen tarpeellisuudelle ja rahoitukselle. Refuhome ry:n yhteyshenkilö Kari Lehtonen on ilmaissut tämänkaltaisen tutkielmatyyppisen opinnäytetyön olevan hyödyllinen heidän järjestönsä kannalta (Lehtonen 2017).

Turvapaikanhakijoiden kotoutuminen yhteiskuntaan taas on tällä hetkellä ajankohtainen kysymys laajemminkin tasolla. On tärkeää kiinnittää huomiota sitä hyödyttäviin uusiin ratkaisuihin, sekä olemassa oleviin, mutta verraten marginaalisiin toimintatapoihin. Yhtä tärkeää on turvapaikanhakijoiden oman näkökulman huomioiminen ratkaisuja etsittäessä ja kehitettäessä.

2 Maahanmuutto Suomessa

Väestöntutkimuslaitoksen Anneli Miettisen mukaan maahanmuuttajalla tarkoitetaan tilastoissa ja tutkimuksissa yleensä tiettyyn maahan, kuten Suomeen muuttanutta ulkomaan kansalaista, jonka tarkoitus on asua maassa pidempään (Miettinen 2017). Kyseinen määritelmä pätee myös tässä työssä haastateltuihin ihmisiin, jotka ovat kaikki muuttaneet Suomeen vuonna 2015 tai sen jälkeen.

Puhuttaessa maahanmuuttajista nykypäivän Suomessa on mielenkiintoista tarkastella historiaa. Monet Suomen teollistumiseen suuresti myötävaikuttaneet perinteikkäät yritykset kuten Fazer, Finlayson, Fiskars, Paulig ja Sinebrychoff ovat maahanmuuttajien tai heidän jälkeläisensä 1800-luvulla perustamia (Martikainen, Saari & Korkiasaari 2013: 34). 1800-luvun lopulla ulkomaan kansalaisten osuus Suomen väestöstä pysytteli kuitenkin noin prosentin tienoilla. 1990-luvulta lähtien heidän osuutensa väestöstä taas on ollut tilastollisesti tarkasteltuna nousevaa. Vuonna 2010 maahanmuuttajia oli luokitteluperusteesta riippuen 3,1 – 4,6 prosenttia koko Suomen väestöstä. (Martikainen, Saari & Korkiasaari 2013: 34–40.)

Pääkaupunkiseudulla tilastot erottuvat vielä erikseen koko maan lukemista. Lähes puolet ulkomailta syntyneistä asui vuonna 2010 Uudenmaan maakunnassa (Martikainen, Saari & Korkiasaari 2013: 35–40). Hajasijoituksista huolimatta pakolaistaustaiset maahanmuuttajat eivät ole yleensä jääneet maaseutu- ja taajamakuntiin, vaan siirtyneet maan sisäisen muuttoliikkeen mukaisesti suuriin kasvukeskuksiin (Rasinkangas 2013: 135). Tarkasteltaessa Helsinkiä vuoden 2016 alussa, voidaan todeta, että muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvia oli 14 % kaupunkilaisista (Hiekkavuo 2017), eli lähes joka seitsemäs.

2.1 Turvapaikanhakijat ja pakolaiset

Refuhome ry:n asiakasryhmä ja opinnäytetyön haastateltavat ovat muuttaneet Suomeen nimenomaan hakeakseen turvapaikkaa. Sisäministeriön mukaan turvapaikanhakijalla tarkoitetaan ulkomaan kansalaista, joka hakee suojelua ja oleskeluoikeutta toisesta valtiosta. Turvapaikanhakijat ovat lähteneet kotimaastaan monista eri syistä, esimerkiksi pakoon sotaa, vainoa tai turvattomuutta. (Sisäministeriö 2017.)

Turvapaikanhakija saa pakolaisaseman, mikäli hänelle myönnetään valtiosta turvapaikka. Pakolaisaseman saa Suomessa myös henkilö, joka otetaan Suomeen Yhdistyneiden Kansakuntien pakolaisjärjestön esityksestä pakolaiskiintiössä. Suomi on sitoutunut antamaan kansainvälistä suojelua sitä tarvitseville perustuen muun muassa Geneven pakolaissopimukseen ja EU-lainsäädäntöön. Kielteisen päätöksen saaneen hakijan taas edellytetään poistuvan Suomesta. (Sisäministeriö 2017.)

Refuhome ry:n aloittaessa toimintansa vuonna 2015 maailmalla vallitsi Sisäministeriön mukaan suurin pakolaiskriisi sitten toisen maailmansodan. Kyseisen vuoden aikana Suomeen saapui ennätysmäärä turvapaikanhakijoita, yhteensä 32 476 henkilöä. Aiemmin 2000-luvulla vastaavat vuotuiset turvapaikanhakijamäärät Suomessa olivat vaihdelleet noin 1500 ja 6000 välillä. (Sisäministeriö 2017.) Maahanmuuttoviraston mukaan vuonna 2016 turvapaikkaa haki yhteensä 5657 henkilöä, joista 4005 ensimmäistä kertaa. Vuonna 2017 vastaava ensimmäisten hakemusten luku laski, ollen 2139, minkä lisäksi kuitenkin tehtiin 1858 uusintahakemusta, ja 1062 turvapaikanhakijan hakemus siirrettiin EU:n sisäisenä siirtona Suomeen Kreikasta tai Italiasta. Yhteensä siis 5059 hakemusta jätettiin Suomeen vuoden 2017 aikana. (Maahanmuuttovirasto 2018.) Opinnäytetyön haastateltavat saapuivat Suomeen juuri vuosien 2015 – 2016 aikana.

3 Osallisena yhteisössä ja yhteiskunnassa

Elina Nivala ja Sanna Rynnänen ovat pyrkineet hahmottelemaan osallisuuden käsitettä sosiaalipedagogisesta näkökulmasta. Käsitteeseen on heidän mukaansa keskusteluis- sa yhdistetty erilaisia, toisistaan paljon poikkeaviakin merkityksiä. Nivalan ja Rynnäsen mukaan sosiaalipedagogisen osallisuuskäsityksen perustana on ajatus, että osallisuus on suhde. Osallisuus toteutuu ihmisen ja yhteisön suhteessa, ja sosiaalipedagogista osallisuuskäsitystä hahmoteltaessa tätä suhdetta on pyrittävä tarkastelemaan kokonaisvaltaisesti. (Nivala & Rynnänen 2013: 9, 26–27.)

Yhtenä mahdollisuutena kokonaisvaltaiseen tarkasteluun Nivala ja Rynnänen tarjoavat osallisuuden jäsentämisen kolmen ulottuvuuden avulla. Ihminen on osallinen yhteisössä, kun hän 1) on osa yhteisöä, eli kuuluu johonkin, 2) toimii osana yhteisöä, eli osallistuu, ja 3) kokee olevansa osa yhteisöä ja tuntee kuuluvansa siihen. Yhteisöllä Nivala ja Rynnänen tarkoittavat niin pieniä, paikallisia ja konkreettisia lähiyhteisöjä, kuin myös laajempia ja abstrakteja yhteisöjä, kuten yhteiskunta tai koko ihmiskunta. Osallisuus voi kehittyä eri vahvuisena eri yhteisöihin, jotka siis voivat olla hyvin erityyppisiä ja -kokoisia. Yhteisön tulee kuitenkin mahdollistaa yksilön kuulumisen ja osallistumisen siihen jossakin merkityksessä, jotta kuulumisen tunteen olisi mahdollista kehittyä. (Nivala & Rynnänen 2013: 26–27.)

Jukka Vehviläinen taas jäsentee prosessin, jossa edetään osattomuudesta osallisuuteen, ja sen kautta vaikuttamiseen. Jäsennyksen pohjana toimii hänen mukaansa EU:n määritelmässä näkyvä ajatus osallisuudesta prosessina, jossa edetään syrjäytymisen torjunnasta poliittiseen vaikuttamiseen. Hän tarkoittaa osattomuudella kansalaisuuden ulkopuolella olemista ja syrjäytymistä, kuten koulutuksen, työn, taloudellisen hyvinvoinnin tai sosiaalisten verkostojen puutetta. (Vehviläinen 2006: 81–82.)

Osallisuus itsessään taas on Vehviläisen mukaan kansalaisuutta, jolle on leimallista edellä mainittujen syrjäytymiseen liittyvien asioiden poissaolo, mutta se ei vielä käsitteenä itsessään sisällä poliittista aktiivisuutta. Osallisuudessa voidaan olla aktiivisia kansalaistoiminnassa, muun muassa järjestöissä ja vapaa-ajalla, mutta aktiivisuus ei vielä näy varsinaisena poliittisena osallistumisena tai vaikuttamisen haluna, joka konkretisoituisi äänestämiseen ja yleiseen luottamukseen poliittisia instituutioita kohtaan. (Vehviläinen 2006: 81–82.)

Vaikuttaminen puolestaan taas voitaisiin Vehviläisen mukaan määritellä poliittiseksi kansalaisuudeksi tai poliittiseksi osallistumiseksi, jolloin osallistutaan tai halutaan osallistua myös erilaisiin vaikuttajaryhmiin, kuten vaikkapa poliittisiin järjestöihin. Toisaalta hän kirjoittaa, että poliittisen kategorian ohella kysymys voi vaikuttamisestakin puhuttaessa olla myös poliittisesti neutraalista vaikuttamisesta, esimerkiksi järjestön tai seuran luottamustehtävissä. (Vehviläinen 2006: 81–82.)

Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattiliitto Talentia määrittelee yhdeksi sosiaalialan arvoksi osallisuuden edistämisen. Talentian ammattieettisen lautakunnan mukaan osallisuudessa korostuu asiakkaan oikeus saada tietoa ja ilmaista kantansa itseään koskeviin asioihin liittyen, ja näin päästä myös vaikuttamaan niihin. Osallisuus ei ole ulkoapäin tuotettu rakenne, vaan yksilön tunne, joka kehittyy toiminnassa. Se on tunnetta voimaantumisesta, valtaistumisesta ja tasavertaisesta toimijuudesta. (Talentia 2017: 16–18.)

Kuten aiemmin mainittu Vehviläinen, myös Talentian julkaisu havainnollistaa osallisuutta määrittelemällä sen vastakohtat eli osattomuuden ja syrjäytymisen. Osallisuus itsessään antaa yksilölle mahdollisuuden omien valintojen tekemiseen ja epäkohtien havaitsemiseen, sekä yhteiskunnalle tilaisuuden epäkohtien muuttamiseen. Talentian ammattieettisen lautakunnan mukaan osallisuuden edistäminen on eettisesti kestävää toimintaa yksilön aseman vuoksi yhteiskunnassa, jossa valta on jakautunut epätasapainoisesti. (Talentia 2017: 16–18.)

3.1 Osallisuus maahanmuuton kontekstissa

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisemassa valtion kotouttamisohjelmassa vuosille 2016–2019 määritellään keskeisissä käsitteissä myös osallisuus. Kyseisen julkaisun mukaan osallisuus tarkoittaa tunnetta kuulumisesta suurempaan yhteiskunnalliseen kokonaisuuteen, sekä halua osallistua sen toimintaan sosiaalisesti, taloudellisesti ja / tai poliittisesti. Yhdeksi tavoitteeksi kotouttamisohjelmassa taas mainitaan maahanmuuttajien osallisuuden lisääntyminen vapaa-ajan toiminnassa. Tätä tavoitetta tukevana toimenpiteenä TEM oli sitoutunut muun muassa rahoittamaan vuosina 2016 ja 2017 hankkeita, joilla koordinoitiin kotoutumista tukevaa vapaaehtoistyötä ja tuettiin ruohonjuuritason järjestöjen toimintaa. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2016.)

Työ- ja elinkeinoministeriön alaisen Kotouttamisen osaamiskeskuksen sivustolla taas määritellään hyvää kotoutumista edistäviä käytäntöjä. Kotouttavan toiminnan tulisi kyseisen osaamiskeskuksen mukaan olla tavoitteellista, eli vähentää etnistä eriarvoisuutta, sekä parantaa uusien tulijoiden hyvinvointia ja osallisuutta yhteiskunnassa. Myös asiakaslähtöisyys eli asiakkaiden tarpeet ja olosuhteet toiminnan lähtökohtana mainitaan. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2016.)

Marja Katisko on pyrkinyt väitöskirjassaan selvittämään, millaiseksi Suomessa asuvien ja työskentelevien maahanmuuttajien kansalaisuus rakentuu työyhteisön arjessa. Kansalaisuuden juridisen määritelmän lisäksi hän on huomioinut sen sosiaaliset, kulttuuriset ja taloudelliset ulottuvuudet. Katiskon mukaan kansalaisuus on nykyisin hyvin monimuotoinen käsite, mutta hän näkee sen ytimen olevan selkeä: kyse on kuulumisesta johonkin yhteisöön. Katisko käsittääkin kansalaisuuden myös juuri osallisuutena, sekä jäsenyytenä ja mahdollisuutena. Katiskon tutkimuksen mukaan maahanmuuttajien yhteiskuntaan kiinnittymisessä on yhtäältä kyse yhteiskunnallisesta asemasta, muodollisista oikeuksista ja velvollisuuksista sekä toisaalta myös arjen vuorovaikutuksesta työyhteisössä. Määritellesään sosiaalisen osallisuuden toteutumattomuutta, Katisko viittaa Kirsi Juhilaan: tämä toteutumattomuus voi merkitä työttömyyttä, kouluttamattomuutta, harrastamattomuutta, kulttuurielämän ulkopuolisuutta ja niin edelleen. (Katisko 2006: 5, 21 – 25, 50 – 54.)

3.2 Kansalaisyhteiskunta ja järjestöt toteuttamassa osallisuutta

Sisäministeriön sivustoilla määritellään, että Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa kotouttamisesta, mutta kotouttamistyötä tekevät osaltaan myös kansalaisjärjestöt, jotka tuottavat erilaisia palveluita ja antavat apua ja neuvontaa maahanmuuttajille. Sisäministeriön mukaan kansalaisjärjestöjen asiantuntemusta maahanmuuttoasioissa tarvitaan myös lainvalmistelun ja maahanmuuttopolitiikan kehittämisessä. (Sisäministeriö 2017.)

Martti Siisiäisen mukaan keskeisin osa koko suomalaista kansalaistoimintaa tapahtuu kansalaisjärjestöissä. Yhdistyksen tai järjestön hän taas määrittelee ihmisten yhteenliittymäksi, joka toteuttaa tiettyä yhteistä tavoitetta, arvoa tai intressiä. (Siisiäinen 1996, 13.) Refuhome ry on rekisteröity Yritys- ja yhteisötietojärjestelmässä (YTJ 2016). Refuhome ry:n lisäksi muita turvapaikanhakijoiden kanssa työskenteleviä järjestöjä, jotka perustuvat vapaaehtoisuuteen joko kokonaan, alun perin tai osittain, on useampia. Näistä esimerkiksi mainittakoon Refugee Hospitality Club (Refugee Hospitality Club 2018) ja Kotimajoitusverkosto (Kotimajoitusverkosto 2018).

Kansalaisyhteiskunta on Briitta Koskiahon mukaan kokoava käsite, joka sisältää vapaaehtoistoiminnan, kolmannen sektorin, sekä poliittisen omatoimisen toiminnan (2001: 17). Antti Hautamäki taas pohtii kansalaisyhteiskunnan ja politiikan asemaa modernissa maailmassa. Hänen mukaansa kansalaisjärjestöjen merkittävin rooli on voimistaa kansalaisyhteiskuntaa, sekä antaa kansalaisille mahdollisuus osallisuuteen ja yhteistyöhön. (Hautamäki 2005: 31, 58.)

4 Refuhome ry

Refuhome ry on kolmannen sektorin vapaaehtoistoimintaan perustuva järjestö. Perustajaryhmään kuuluu kolme henkilöä, jotka tapasivat toisensa Lauttasaaren seurakunnan hätämajoituskeskuksessa syyskuussa 2015. Kirkolla järjestettiin silloin hätämajoitusta juuri saapuneille turvapaikanhakijoille. Samoihin aikoihin aloitettiin Refuhome ry:n toiminta, joskin se oli aluksi epävirallista.

Varsinainen yhdistys rekisteröitiin vuonna 2016. Haastateltavat viittaavat tulososiossa myös vuoden 2015 toimintaan ja puhuvat ”Refuhomesta”, sillä järjestön ydinryhmä ja ajatus oli jo silloin sama. Opinnäytetyössä järjestöön viitataan selkeyden vuoksi kuitenkin aina Refuhome ry:nä.

Vaikkei Refuhome ry:n toiminta sinällään ole kirkon organisoimaa tai siihen liittyvää, on Lauttasaaren seurakunta tarjonnut yhdistykselle toimitiloja käytettäväksi syksyn 2015 hätämajoitusten jälkeenkin. Lisäksi Refuhome ry on tehnyt yhteistyöprojekteja mm. Startup Refugeesin, Aalto Yliopiston, HIFK:n, Marttojen, Klockriketeatterin, Opettajat ilman rajoja -yhteisön, pääkaupunkiseudun koulujen ja partiolaisten sekä eri vastaanotokeskusten kanssa. (Refuhome ry 2018.)

Refuhome ry on tehnyt työtä noin 80 turvapaikanhakijan kanssa. Heistä osa on saanut oleskeluluvan, toiset taas kielteisen päätöksen. Osa odottaa vieläkin turvapaikkahakemuksen käsittelyä tai uudelleenkäsittelyä. (Refuhome ry 2018.)

Refuhome ry:n toiminnan keskiössä on järjestön mukaan turvapaikanhakijoiden ja maahanmuuttajien kotoutumisen edistäminen. Järjestön toiminnan tarkoituksena on heidän mukaansa muun muassa edistää vuorovaikutusta turvapaikanhakijoiden ja valtaväestön kesken, sekä vahvistaa suvaitsevaa asenneilmapiiriä, edistää turvapaikanhakijoiden verkostoitumista ja tarjota heille vertaistukea. Tavoitteisiin kuuluu yhteisöllisyyden, toimijuuden ja osallisuuden edistäminen, sekä kansalaistoiminnan osallistumismenetelmien kehittäminen ja turvapaikanhakijoiden omien voimavarojen vahvistaminen. Refuhome ry:n tarkoituksena on ollut myös muun muassa tukea kohderyhmän työllistymistä, sekä toimeentulon ja vapaa-ajan mahdollisuuksien löytämistä. (Refuhome ry 2018.)

Lisäksi käymässämme keskustelussa Refuhome ry:n yhteyshenkilö Kari Lehtonen mainitsi yhdeksi tärkeäksi järjestön toimintaa määritteleväksi periaatteeksi ”kotouttamisen rajalta asti”. Käytännössä tämä tarkoitti mm. hätämajoitusten tarjoamista heti turvapaikanhakijoiden saavuttua. Lisäksi se näkyy myös esimerkiksi työllistymisen tai muitten kotouttavien asioiden kanssa tukemisessa heti henkilön saavuttua Suomeen, eikä vasta silloin, jos hän on saanut oleskeluluvan. (Lehtonen 2017.)

Käytännössä Refuhome on edistänyt edellä mainittuja tavoitteita muun muassa tarjoamalla asiakkailleen mahdollisuuksia palkallisiin, keikkaluontoisiin ja osa-aikaisiin töihin järjestön yhteistyökumppanien kautta. Vapaaehtoistöitä on myös tarjottu. Osa asiakkaista on käynyt Helsingin eri kouluilla kertomassa elämäntarinaansa, millä on pyritty muun muassa vaikuttamaan yleiseen asenneilmapiiriin. Yhdistys on järjestänyt erilaisia tapahtumia, kuten keskustelutilaisuuksia ja ravintolapäiviä. Harrastustoimintaan on vastattu esimerkiksi yhdistyksen omalla jalkapallojoukkueella FC Refulla sekä yhteisillä juhlilla ja retkillä. Lisäksi yhdistyksen kautta on järjestetty kursseja ja koulutuksia, kuten suomenkielen opetusta, sekä työturvallisuuskortteja ja hygieniapasseja yhdessä yhteistyökumppanien kanssa. (Refuhome ry 2018.)

4.1 Jäsenten ja asiakkaiden määritelmä

Refuhome Ry:n toimijoista puhuttaessa voidaan käyttää termiä jäsen. Tällä termillä voidaan tarkoittaa sekä perustajajäseniä että myös toimintaan myöhemmin liittyneitä turvapaikanhakijoita ja muita vapaaehtoisia. (Lehtonen 2018.)

Selkeyden vuoksi käytän tässä opinnäytetyössä haastatelluista kuitenkin nimenomaan määritelmää asiakas. Haastattelujen ”asiakkaat” toimivat itsekin monissa tapauksissa järjestöä aktiivisesti pyörittävinä jäseninä. Esimerkiksi haastattelujen tulkit olivat Refuhome ry:n asiakkaita, jotka olivat kuitenkin myös sen aktiivisia jäseniä. Haastateltavana olemisen edellytyksenä oli kuitenkin juuri se, että haastateltavat ovat olleet myös Refuhome ry:n asiakkaita, eli toimintaa on kohdennettu juuri heille. (Lehtonen 2018.)

5 Tutkimuskysymys, toteutus ja analyysi

5.1 Tutkimuskysymys ja haastateltavat

Kuten jo johdannossakin mainittiin, tutkimuskysymyksenä oli selvittää turvapaikanhakijoiden arvioita heidän osallisuutensa tukemisesta pienimuotoisen vapaaehtoisjärjestön voimin. Haastateltavina oli pienimuotoisen vapaaehtoisjärjestö Refuhome ry:n jäseniä, jotka ovat hakeneet taikka edelleen hakevat Suomesta turvapaikkaa. Lisäksi tarkoituksena oli selvittää näiden Refuhome ry:n jäsenien mahdollisia kehitysehdotuksia, miten kyseisen järjestön toimintaa voisi edelleen jatkossa kehittää.

Haastateltavaksi valikoitui kuusi täysi-ikäistä miestä, jotka ovat muuttaneet Suomeen vuosien 2015 - 2016 aikana. He ovat kaikki syntyneet Irakissa. Haastatteluotanta vastasi sinänsä Refuhome ry:n asiakaskunnan enemmistöä, sillä suurin osa jäsenistä on juuri Irakista kotoisin olevia miehiä. Irak on myös vuosien 2015- 2016 turvapaikanhakijatilastoissa kokonaisuudessaan yleisin lähtömaa, josta Suomeen on saavuttu (Maahanmuuttovirasto 2018).

Haastateltavat löytyivät Refuhome ry:n yhteyshenkilön Kari Lehtosen kautta. Hän toimitti järjestössä eteenpäin alustavaa tietoa ja infokirjettä haastatteluista, sekä oli haastateltaviin edeltä yhteydessä sähköpostilla, puhelimitse, tai kasvotusten.

Opinnäytetyön pohdintaosiossa käsitellään tarkemmin sitä, miten tuloksiin saattoi vaikuttaa, että haastatteluryhmään valikoitui mahdollisesti juuri järjestön melko aktiivisia jäseniä. Lehtosella oli myös tietynlainen tuttavuus- ja luottamussuhde sekä haastateltavien että opinnäytetyön tekijän kanssa. Silti kuudenkin haastateltavan löytäminen työtä varten oli yllättävän hankalaa. Näitä suhteita, sekä haastateltavien löytämisen vaikeuden mahdollisia syitä ja vaikutuksia tuloksiin tarkastellaan vielä pohdintaosiossa. On kuitenkin todennäköistä, että riittävän haastatteluryhmän löytyminen ilman kyseisiä suhteita olisi ollut erittäin haastavaa, tai tämän opinnäytetyön tapauksessa ehkä jopa mahdotonta.

Haastateltaville edeltä tai haastattelutilanteen alussa toimitetut infokirjeet, sekä haastateltavien ja tulkkien haastattelusopimuksien pohjat löytyvät opinnäytetyön liitteistä. Niistä kävivät haastateltaville ilmi muun muassa vaitiolovelvollisuus ja oikeus perua haastattelut tai niiden käyttö vielä jälkikäteenkin.

Refuhome ry:n Kari Lehtonen sopi haastateltavien ja haastattelijan kanssa suurimman osan haastatteluajankohdista, ja ne toteutettiin Lauttasaaren kirkon tiloissa. Yhdestä haastatteluajankohdasta sovittiin suoraan sähköpostitse haastattelijan ja haastateltavan välillä.

5.2 Strukturoitu keskustelu

Jonathan Wolff ja Avner De-Shalit esittelevät tutkimusmenetelmän, jota he kutsuvat haastattelun sijaan strukturoiduksi keskusteluksi. Strukturoidun keskustelun tutkimusmenetelmä pyrkii huomioimaan kaikki tutkittavan ilmiön ja haastattelujen osapuolet. Moraalinen ja poliittinen filosofia oli kyseisten tutkijoiden mukaan viime vuosikymmeninä vieraantunut todellisuudesta yhteiskuntafilosofien käsissä liian abstraktille tasolle. Tutkiessaan vähäosaisuutta he halusivat siis ottaa myös sitä henkilökohtaisesti kokeineita ja ilmiön parissa käytännön tasolla työskenteleviä ihmisiä mukaan keskusteluun. (Wolff & De-Shalit 2013: 11–12)

Wolff ja De-Shalit olivat kiinnostuneita keskusteluihin osallistuneiden ajattelusta ja järjestämisestä perustoista sekä heidän näkemyksistään ja asemistaan. Keskustelujen yhtä monipuolinen reflektointi sekä tutkijoiden että haastateltavien puolelta ei olisi ollut mahdollista esimerkiksi laajojen kyselylomakkeiden kautta. Niiden rajattuihin ja usein yksinkertaistettuihin kysymyksiin vastataan nopeasti, usein ensimmäisen reaktion perusteella. (Wolff & De-Shalit 2013: 11-12, 189.)

Wolff ja De-Shalit haastattelivat tutkimustaan ja kirjaansa varten erilaisissa elämäntilanteissa olevia ihmisiä, kuten työttömiä ja sosiaalityöntekijöitä, mutta myös turvapaikanhakijoita sekä heidän kanssaan työskenteleviä ihmisiä Britanniassa ja Israelissa. Ennen varsinaisia haastatteluja he toteuttivat alustavia pilottihaastatteluja varmistuakseen siitä, ketkä näiden ryhmien edustajista kokivat vähäosaisuutta. (Wolff & De-Shalit 2013: 187.)

Wolff ja De-Shalit tiedostivat sen, että eri kielten välillä kääntäminen saattaisi vaikuttaa kysymysten asetteluun ja tulkintaan. He kuitenkin pyrkivät vastaamaan tähän ongelmaan antamalla keskustelijoille mahdollisuuden rauhassa tutustua keskustelujen pohjana toimiviin konsepteihin tutkimuskorttien avulla, sekä kysyä ja keskustella niistä tutkijoiden kanssa ennen vastaamista. (Wolff & De-Shalit 2013: 190.)

Varsinaiset haastattelut tehtiin kahdessa kierroksessa. Etenkin tutkimusten ensimmäinen kierros oli opinnäytetyön kannalta kiinnostava, sillä se toteutettiin täysin suullisena keskusteluna. Tutkijat esittivät haastatelluille kysymyksiä ja kannustivat heitä vastaamaan silloinkin, kun haastateltavat kokivat sen hankalaksi. Toisaalta haastateltavat saivat puhua niin kauan kuin halusivat mistä tahansa mielestään teemaan liittyvästä aiheesta, mikä tuki haastattelun keskustelumuotoa. (Wolff & De-Shalit 2013: 187.)

Vaikka toiseen kierrokseen liittyikin suullisen haastattelun lisäksi myös kirjallinen osio, aloitettiin kummankin kierroksen kaikki keskustelut ja haastattelut tavalla tai toisella esittelemällä ensin itse tutkimus ja sen lähtökohdat. Haastattelijat sitoutuivat takamaan kaikkien keskusteluihin osallistuneiden ihmisten anonymiteetin. (Wolff & De-Shalit 2013: 187–189.)

5.3 Haastattelujen toteutus opinnäytetyössä

Toisin kuin Wolffin ja De-Shalitin abstraktimman vähäosaisuuden käsitteen kohdalla, kuuluminen turvapaikanhakijoiden ryhmään ei opinnäytetyössäni vaatinut erillisiä alustavia pilottihaastatteluja. Haastateltavat löytyivät Refuhome ry:n yhteyshenkilön Kari Lehtosen kautta. Opinnäytetyössä hyödynnettiin kuitenkin Wolffin ja De-Shalitin strukturoidun keskustelun osiota, joissa keskustelu käytiin suullisesti, ja tallennettiin nauhalle myöhempää analysointia varten.

Keskustelu jaettiin edeltä teemoihin ja kysymyksiin, joihin haastateltavat pystyivät ennen varsinaista vastaamistaan paperisilta tutkimuskorteilta hetken tutustumaan. Ennen keskusteluja selitettiin myös tiivistetysti haastateltaville, mitä tarkoitetaan osallisuuden käsitteellä osana yhteisöä ja yhteiskuntaa. Aihetta oli avattu tiivistettynä myös tutkimuksen infokirjeissä, joskin pohdinnassa avataan epäilyksiä siitä, lukivatko tai ymmärsivätkö haastateltavat välttämättä näitä kirjeitä täysin esimerkiksi kielimuurin takia. Tutkimuslupien sisällöt käytiin kuitenkin suullisestikin ennen haastatteluja läpi, niin että haastateltavat tiesivät esimerkiksi anonymiteetistaan ja mahdollisuudesta perua osallistumisensa, allekirjoittaessaan tutkimusluvat. Kuten mainittua, tutkimuskortit sekä infokirjeet löytyvät opinnäytetyön liitteistä.

5.3.1 Kielen ja käsitteiden haasteet

Kuten Wolff ja De-Shalitkin huomauttivat, myös eri kielten tuomat haasteet huomioitiin muun muassa käsitteitä määritellessä. Tutkimuskortit, kysymykset ja infokirjeet käännettiin englanniksi. Suunnitelmana oli, että keskustelut voisi käydä joko englannin tai suomen kielellä riippuen tilanteesta ja osallistujien kielitaidosta. Käytännössä vain yksi keskusteluista käytiin kuitenkin suoraan englannin kielellä. Muihin keskusteluihin pyydettiin paikalle arabiaa sekä englantia tai somea puhuva Refuhome ry:n jäsen, joka toimi tilanteessa tulkkina. Kaksi keskustelua tulkattiin arabiasta suomeksi, kolme taas arabiasta englanniksi. Se, että kieltä jouduttiin tulkkaamaan useimmissa haastatteluissa, asetti omat haasteensa prosessille. Strukturoidun keskustelun menetelmän mukaisesti kaikista epäselvyyksistä oli kuitenkin mahdollista kysyä, keskustella ja selventää.

Nivalan ja Rynnäsen mukaan yksi osallisuuden käsitteen erityispiirteistä on se, ettei sille ole helppoa löytää muista kielistä selkeää vastinetta. Heidän mukaansa kuitenkin englanninkielen termi *participation* voidaan kääntää tarkoittamaan osallisuutta tai osallistumista. Nivalan ja Rynnäsen mukaan *participation* ei vielä yksinään kata kaikkia osallisuuden merkityksiä, vaan tarvittaisiin muitakin termejä, kuten *inclusion* ja *social engagement*. (2013, 10.) Näin ollen englanninkielisissä tutkimuskorteissa, infokirjeissä ja haastatteluissa osallisuutta kuvaamaan käytettiin sekä termiä *participation* että myös termiä *inclusion* yhdessä.

Varsinaiset haastattelukysymykset on kuitenkin yhtä poikkeusta lukuun ottamatta aseteltu niin, ettei kyseisiä osallisuuden termejä niissä suoraan edes käytetä. Teoriaan kytkeytyviä vastauksia pyrittiin saamaan aikaan mahdollisimman käytännönläheisten ja selkeiden kysymysten kautta. Termien *participation* ja *inclusion* lisäksi käytettiin haastatteluissa myös erikseen sanaa *integration*, jolla viitataan sen suoraan käännökseen eli kotoutumiseen.

5.3.2 Haastattelun ja kysymysten kehitys

Ensimmäisen haastattelun oli alun perin tarkoitus olla harjoituskierrros, jossa vain kokeiltaisiin haastattelun toimivuutta ja sen vaatimaa aikaa. Tämän keskustelun haastateltava myös toimi myöhemmin tulkkina osissa muista haastatteluista. Kyseisestä ensimmäisestä kierroksesta kertyi kuitenkin itsessään paljon kattavia vastauksia ja informaatiota. Koska henkilö oli ollut myös Refuhome ry:n asiakas, hyödynnettiin hänen luvallaan myös tätä haastattelua lopullisessa sisällönanalyyysissä.

Ensimmäisen kierroksen jälkeen haastattelu myös kehittyi jonkin verran. Ensimmäiseltä haastateltavalta kysyttiin hänen mielipidettään ja sen perusteella lisättiin haastattelu-pohjaan kysymys, joka koskee turvapaikanhakijoiden ajatuksia siitä, minkälaisia odo-tuksia he ajattelevat suomalaisten heille asettavan (kysymys numero 16). Pari kysy-mystä lisättiin myös järjestön yhteyshenkilön Kari Lehtosen ehdotusten perusteella vastaamaan järjestön tarpeisiin. Näitä ovat kysymykset 10., 11., ja 12. Ne koskevat turvapaikanhakijoiden ennako-odotuksia Suomesta, sekä heidän arvioitaan siitä, milloin Refuhome ry:n toiminta on auttanut heitä eniten, ja miten he olettavat sen auttaneet muita heidän tuntemiaan turvapaikanhakijoita.

Lisäksi pois jäi ensimmäisen kierroksen jälkeen kysymys siitä, minkälaisiin paikkoihin haastateltavat toivoisivat Refuhome ry:n kautta työllistyvänsä, sillä Kari Lehtosen kanssa käydyn keskustelun pohjalta päädyttiin siihen, ettei kysymys välttämättä ole realistinen järjestön kehittämisen kannalta. Toisaalta tilalle lisättiin alustaviin kysymyk-siin kysymyksen siitä, minkälainen koulutus tai ammatti haastateltavilla oli ennestään (3.). Tämän kysymyksen ideana oli kartoittaa sitä, onko kukaan haastateltavista onnistunut työllistymään Suomessa koulutustaan vastaaviin töihin.

Haastattelumuoto kehittyi myös alun perin suunnitteilla olleesta ryhmähaastattelusta yksilöhaastatteluksi. Tähän vaikutti muun muassa Kari Lehtosen kanssa käyty keskus-telu yksilöiden näkemysten mahdollisimman objektiivisesta esille pääsemisestä. Myös haastattelujen alussa ilmennyt ongelma haastateltavien löytämisen vaikeudesta vaikutti ratkaisuun.

Yksilömuodostaan huolimatta yksi haastattelu toteutettiin niin, että paikalla oli kaksi Refuhome ry:n jäsentä, joskin vain toinen ehdittiin haastatella. Toisessa heitä taas oli läsnä samaan aikaan jopa kolme, ja kahdessa haastattelutilanteessa oli paikalla osan aikaa myös Refuhome ry:n yhteyshenkilö. Ennen haastatteluja toki varmistettiin, ettei tämä häirinnyt haastateltavia. He olivat tuttavvia jo ennestään ja antoivat suostumuksensa muittenkin henkilöiden läsnäoloon. Joka tapauksessa myös tulkki oli läsnä useimmissa tilanteissa, ja kaikki paikallaolijat olivat tehneet haastattelusopimuksen joko haastateltavan, yhteistyökumppanin tai tulkin roolissa. Myös näihin ratkaisuihin vaikutti osaltaan haastateltavien löytämisen haastavuus ja aikataulujen yhteensovittaminen.

5.3.3 Äänitys ja litterointi

Haastattelut äänitettiin suoraan kannettavalle tietokoneelle. Litterointi toteutettiin toistamalla äänitteitä tietokoneelta äänenkäsittelyohjelmalla ja kirjoittamalla ne tekstin-käsittelyohjelmaan ylös ”sanasta sanaan editoiden”, kuten kvalitatiivisten tutkimusmenetelmien verkko-oppikirja käytettyäi transkriptiotekniikkaa määrittelee. Saaranen-Kauppinen ja Puusniekka toteavat, että puolistrukturoiduissa, tiettyihin asioihin tarkasti keskittyvissä haastatteluissa voidaan litteroinnissa toisinaan poimia haastatteluista vain tutkimuksen kannalta oleelliset kohdat. Silti heidän mukaansa on varmintä litteroida ensin mahdollisimman kattavasti ja tarkasti. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Kaikki haastateltavien vastaukset litteroitiin sanasta sanaan niin, että pois jätettiin ainoastaan sanojen toistoja ja joitakin äännähdyksiä (”ömm, niinku, niinku..” ja niin edelleen). Samoin haastattelijan lähes sisällöttömiksi tulkittavia kommentteja jäi pois jo litteroinnissa (”okei, okei, mmmh..” ja niin edelleen), sekä osa haastattelukysymyksistä, jotka toistuivat sanatarkan ilmaisumuodon vaihtelusta huolimatta pääkohdiltaan ja sisällöiltään täysin samoina. Tällaisia poisjätettyjä kysymyksiä olivat etenkin kysymykset kuten ”1. Ikäsi?” ja ”2. Lähtömaasi?”, mutta myös jotkin laajemmatkin toistuvat haastattelukysymykset. Kohdissa, joissa taas haastattelijä osallistui keskusteluun jatkokysymyksillä, litteroitiin tarkasti kaikki kummankin osapuolen puhuma, edellä mainittuja äännähdyksiä ja toistoja lukuun ottamatta.

Analyysin kohteena ei opinnäytetyössä ollut kielenkäyttö taikka hienosyinen vuorovaikutus sinällään, joten litteroinnin erikoismerkkejä ei nähty tarpeelliseksi käyttää. Kiinnostuksen kohteena olivat vastausten laajemmat linjaukset, asiasisältö ja kokonaisuudet. Saaranen-Kauppinen ja Puusniekka kirjoittavat, että tärkeintä litteroinnissa on kaikkien puhuttujen lauseiden ja virkkeiden ylöskirjaaminen (2006).

Englanniksi puhutut haastattelut käännettiin litterointivaiheessa suomeksi, eli niistä jouduttiin myös sinällään jo muokkaamaan haastattelujen sanatarkkaa ilmaisumuotoa. Näinkin ollen edellä mainittu litterointitapa ”sanasta sanaan editoiden” vastasi tarkkuudeltaan opinnäytetyöni tarpeisiin. Materiaalit saatiin litteroitua selkeästi ja sen pohjalta analysoitua tutkimuskysymyksen kannalta.

5.4 Teoriaohjaava sisällönanalyysi ja teemoittelu

Saaranen-Kauppinen ja Puusniekka viittaavat Tuomeen ja Sarajärveen (2002), joiden mukaan sisällönanalyysissä aineistoa tarkastellaan tiivistäen ja eritellen, etsien siitä yhtäläisyyksiä ja eroja. Sisällönanalyysin avulla pyritään muodostamaan tutkittavasta ilmiöstä tiivistetty kuvaus, joka taas kytkee tutkimuksen tulokset ilmiön laajempaan kontekstiin sekä aiheeseen liittyviin muihin tutkimustuloksiin. Tutkimusaineiston laadullisessa sisällönanalyysissä aineisto pirstotaan ensin pieniin osiin. Tämän jälkeen se käsitteellistetään ja järjestetään lopuksi uudenlaiseksi kokonaisuudeksi. (Saaranen-Kauppinen ja Puusniekka 2006.)

Tarkemmin ilmaistuna kyseessä oli teoriaohjaava sisällönanalyysi, jossa hyödynnettiin abduktiivista päättelyä ja aineiston teemoittelua. Teoriaohjaava sisällönanalyysi etenee Tuomen ja Sarajärven mukaan aluksi aineistolähtöisesti, kuten aineistolähtöinen analyysi, jossa aikaisemmillä havainnoilla ja tiedoilla tai teorioilla tutkittavasta ilmiöstä ei pitäisi lähtökohtaisesti olla mitään tekemistä analyysin toteuttamisen kanssa. Analyysin edetessä aineiston abstrahointiin, eli sen käsitteellistämiseen, teoriaohjaavan analyysin aineisto liitetään kuitenkin ”jo tiedettyihin” teoreettisiin käsitteisiin. Tuomi ja Sarajärvi viittaavat Hämäläiseen (1987), Deyhin (1993) ja Cavanaghiin (1997), määriteltessään abstrahoinnin käsitteellistämiseksi, jossa edetään alkuperäisinformaation sisältämistä kielellisistä ilmauksista teoreettisiin käsitteisiin ja johtopäätöksiin. (Tuomi & Sarajärvi 2009: 95–97, 109, 117.)

Tuomen ja Sarajärven mukaan teoriaohjaavan analyysin päättelyn logiikassa on usein kyse abduktiivisesta päättelystä. Tutkijan ajatteluprosessissa vaihtelevat siis aineistolähtöisyys sekä valmiit teoriamallit, ja hän pyrkii limittämään nämä toisiinsa pakolla, puolipakolla ja välillä luovastikin. Tämän tuloksena taas saattaa syntyä jotain aivan uuttakin. Tuomi ja Sarajärvi olettavat, että abduktiivinen päättely on laadullisen tutkimuksen analyysiprosessissa hyödyksi useammin kuin myönnetäänkään. (Tuomi & Sarajärvi 2009: 97, 100.)

Tuomi ja Sarajärvi kirjoittavat myös, että teoriaohjaavalla analyysillä on pyritty ratkaisemaan joitakin aineistolähtöisen tutkimuksen ongelmia. Aineistolähtöisessä tutkimuksessa on esimerkiksi perustavampaa laatua ongelma, joka liittyy ajatukseen siitä, että ei ole olemassa ”puhtaita” havaintoja sinällään. Esimerkiksi tutkijan asettamat käsitteet, tutkimusasetelma ja menetelmät vaikuttavat sinänsä kuitenkin aina myös tuloksiin. Toki tämä ongelma myönnetään laadullisessa tutkimuksessa yleisesti, kuten tässä opinnäytetyössäkin. (Tuomi & Sarajärvi 2009: 96.) Pohdintakappaleessa pohditaan tarkemmin sitä, miten muun muassa ennakkokäsitykset tuloksista, motivaatio, kontaktit tai asennoituminen aiheeseen ovat voineet vaikuttaa tämän opinnäytetyön tuloksiin.

Aineiston teemoittelussa on kyse tutkimusmateriaalin pilkkomisesta ja ryhmittelystä erilaisten aihepiirien mukaan. Painopiste on siinä, mitä kustakin teemasta on sanottu. Lukumäärien merkitys vaihtelee tutkimuksittain, mutta teemoittelun kautta on mahdollista vertailla tiettyjen teemojen esiintymistä aineistossa. Aineisto voidaan ryhmitellä alustavasti esimerkiksi vastaajien iän mukaan, minkä jälkeen aineistosta aletaan etsiä varsinaisia teemoja eli aiheita. Tavoitteena on etsiä aineistosta näkemyksiä, jotka kuvaisivat tiettyä teemaa. (Tuomi & Sarajärvi 2009: 93.)

Tulokset esitetään tässä opinnäytetyössä taulukkoina, sekä kirjallisina selostuksina, joista käyvät ilmi eri teemojen pelkistetyt ilmaukset, sekä ala-, ylä- ja pääluokat eli kategoriat. Kuten todettua, teoriaohjaava sisällönanalyysi etenee pitkälti kuten aineistolähtöinen sisällönanalyysikin, kunnes abstrahointivaiheessa teoria alkaa ohjata analyysiä. Aineistolähtöinen analyysi taas itsessään etenee niin, että haastattelujen kuuntelemisen ja litteroinnin jälkeen niitä luetaan, eli perehdytään sisältöön. Tämän jälkeen etsitään pelkistettyjä ilmauksia aineistosta ja listataan ne. Pelkistetyistä ilmauksista taas etsitään samankaltaisuuksia ja erilaisuuksia. Ilmaukset yhdistetään ja niistä muodostetaan alaluokkia. Alaluokat taas yhdistetään, ja muodostetaan yläluokkia, sekä lopulta kokoava käsite eli pääluokka. Tässä opinnäytetyössä mainitut pelkistetyt

ilmaukset sekä alaluokat etsittiin aineistosta. Yläluokat taas muodostettiin jo teoriaohjaavasti, eli tässä tapauksessa teoriasta muodostettujen alkuperäisten haastatteluteemojen mukaisesti. (Tuomi & Sarajärvi 2009: 109, 117.)

Opinnäytetyössä ei ole tarkoin painotettu lukumääriä, vaan pikemminkin pyritty löytämään aineistosta teemoja sekä niitä kuvaavia sitaatteja, ja edelleen näitä yhdistävät yläluokat. Taulukoita tukevissa kirjallisissa selostuksissa tuodaan esille eri yläluokkien alaluokat ja niiden sisältämät pelkistetyt ilmaukset. Osaksi kuvaillaan myös ilmausten lukumäärien pääpiirteisiä eroja, etenkin mikäli erot ovat olleet selkeitä. Eri teemojen ja pelkistettyjen ilmaisutyyppeiden yleisyys ja lukumäärät on siis sinänsä prosessissa huomioitu. Tarkkojen lukumäärien sijaan painopiste ja pääosin koko analyysin toteutuskin keskittyi kuitenkin sen esittämiseen, mitä kustakin teemasta ylipäätään oli sanottu.

Lainaukset ja niistä edelleen pelkistettyjen ilmaukset olivat tämän opinnäytetyön analyysiyksiköjä. Näiden analyysiyksiköiden sinänsä haastava tarkka määrittely toimi myös perusteluna sille, miksi oli mielekkäämpää painottaa tuloksia lukumäärien sijaan siihen, mitä teemoista oli sanottu. Tuomi ja Sarajärvi viittaavat Politiin & Hungleriin (1997) ja Burnsiin & Groveen (1997) sekä Cavanaghiin (1997) todetessaan, että sisällönanalyysissä yksittäinen analyysiyksikkö voi olla joko sana, lause tai ajatuskokonaisuus, joka sisältää useita lauseita. Esimerkiksi keskustelussa se voi heidän mukaansa olla lause, ja analyysiyksikön määrittämistä ohjaavat tutkimustehtävä ja aineiston laatu. (Tuomi & Sarajärvi 2009: 103.) Strukturoidun keskustelun metodilla toteutetun haastattelun ollessa kyseessä, näin perustelluksi käyttää analyysiyksikkönä joko yksittäistä lausetta, tai useammasta lauseesta muodostuvaa ajatuskokonaisuutta. Useimmissa tapauksissa kyse oli jälkimmäisestä.

Tuomen ja Sarajärven mukaan aineiston pilkkominen on suhteellisen helppoa, jos aineiston keruu on tapahtunut teemahaastattelulla, koska haastattelun teemat muodostuvat jo itsessään jäsennyksen aineistoon. Myös tämän opinnäytetyön strukturoidun keskustelun kysymykset oli jaettu jo haastatteluvaiheessa teemojen alle. Teemat olivat (1) *Alustavat kysymykset*, (2) *Yhteiskunta*, (3) *Yhteisöt ja sosiaaliset suhteet*, sekä (4) *Refuhomen toiminnan kehittäminen*. Teoriaohjaavan sisällönanalyysin ja abduktiivisen päättelyn mukaisesti päätettiin kuitenkin aluksi hylätä nämä teemat ja etsiä suoraan itse aineistosta eri teemoja, sen hetkisen ymmärryksen sekä teoreettisen pohjakäsityksen tähän toki vaikuttaen. Vasta abstrahointivaiheessa nämä aineistolähtöiset

teemat niputettiin takaisin haastattelua alun perin ohjanneiden teoriapohjaisten teemojen alle. Alkuperäiset, teoriaan nojaavat teemat, toimivat siis loppujen lopuksi kuitenkin koko teemoittelun yläkategorioina. Alakategoriat taas olivat muodostuneet aineistolähtöisesti. Edellä kuvaillun teemoittelevan sisällönanalyysin tulokset, sekä niistä vedetyt johtopäätökset kuvaillaan seuraavissa kappaleissa. (Tuomi & Sarajärvi 2009: 93, 100, 103.)

Tuomen ja Sarajärven mukaan tutkijan on selvitettävä itselleen, haetaanko aineistosta samanlaisuutta vai erilaisuutta, ja viittaavat katsomaan tässä myös Eskolaan (1992), sekä Eskolaan ja Suorantaan (1996). Heidän mukaansa on hyvä miettiä, haluaako aineiston olevan homogeeninen vai heterogeeninen, eli haluaako kuvailla kokonaisuutta yhtenäisyyden vai erityispiirteiden avulla. Tässä opinnäytetyössä on etsitty aineistosta pääasiassa samankaltaisuutta. Toki myös eroavaisuudet on huomioitu teemoittelua laadittaessa. Tuomen ja Sarajärven mukaan heterogeenisyyden tutkiminen vaatii kuitenkin kooltaan laajemman aineiston kuin homogeenisyyden tutkiminen. Tässä opinnäytetyössä haastateltavien määrä oli melko pieni ($n = 6$), joten eroavaisuuksien etsiminen tuskin olisi ollut yhtä perusteltua kuin yhtenäisyyden. (Tuomi & Sarajärvi 2009: 90, 93)

Käytännössä tämä tarkoitti opinnäytetyössä esimerkiksi sitä, että laadittaessa teemoittelun taulukkoa, oli tarkoituksena etsiä jokaista syntynyttä pelkistettyä ilmaisua kuvaamaan vastaava lainaus aineistosta. Eroavaisuudet taas huomioitiin niin, että ilmaisuja syntyi kaikille löydetyille erilaisille huomioille aiheesta. Toisaalta yhtenäisyyttä etsittäessä vastaukset kasattiin taas yläluokkiin, ja lopuksi pääkategorian alle.

6 Tulokset

Tuloksista esitetään ensin taulukko, johon on koottu kokoavan käsitteen eli pääluokan alle kaikki yläluokat ja alaluokat, joita analyysissä löydettiin. Se on siis yleisin katsaus opinnäyteyön tuloksiin. Sen jälkeen käydään kappaleittain tarkemmin läpi eri alaluokkia ja niiden varsinaisia sisältöjä. Alaluokkakohtaisissa taulukoissa ja teksteissä esitetään niissä ilmaantuneita pelkistettyjä ilmauksia, sekä havainnollistavia suoria lainauksia aineistosta, jotka kuvastavat näitä pelkistyyksiä.

Suurimmassa osassa haastatteluja käytettiin tulkkia. Suorat lainauksetkin ovat siis pääosin tulkkien sanoin, ja niissä tapauksissa esitetty kolmannessa persoonassa. Tulkit olivat tosin itsekin Refuhomen jäseniä (sekä asiakkaita) ja ainakin osassa keskusteluista myös haastateltavien tuttuja. Suorilla lainauksilla pyritään siis tulkkauksesta huolimatta tuomaan esiin haastateltavien oma ääni mahdollisimman suorasti.

Lainauksista on alkuperäisestä aineistosta poistettu luettavuuden vuoksi yksittäisiä äännähdyksiä (esim. "öömm") ja sanojen merkityksettöminä pidettäviä toistoja (esim. "niin kuin.. niin kuin.."). Muuten ne on jätetty kieliasultaan puhutuksi kieleksi, vaikka suurin osa keskusteluista onkin käännetty litterointivaiheessa englannista. Kieliasun valinnan tarkoituksena oli joka tapauksessa haastateltavien sanoman tuominen esiin mahdollisimman alkuperäisessä muodossa.

Joitakin tietoja (mm. tietty ammatti) on häivytetty lainauksista. Melko suppean otannan vuoksi (n = 6) haastateltavien tunnistenumerot on myös jätetty nimien lisäksi lainauksista pois, jottei heidän puheitaan varmasti voisi yhdistää henkilöön. Eri haastateltavien lainaaminen ja esilletuominen mahdollisimman tasapuolisesti on kuitenkin huomioitu lausuntoja valittaessa. Jokainen omilla lainausmerkeillään sekä kappalejaoilla erotettu lausunto on siis eri haastateltavilta lainattua. Haastattelijan osallistuminen keskusteluun taas on merkitty selkeyden vuoksi kursiivilla sekä myös lainausmerkeillä ja rivinvaihdolla.

Taulukko 1. Tulosten pääluokka, yläluokat ja alaluokat

Alaluokat	Yläluokat	Pääluokka
Yhteisöt	Yhteisöt ja sosiaaliset suhteet	Turvapaikanhakijoiden osallisuuden tukeminen pienimuotoisen vapaaehtoistyöjärjestön avulla
Yhteinen tekeminen		
Kieli	(Kieli = liittyy sekä Yhteisöiden ja sosiaalisten suhteiden että Yhteiskunnan teeman yläluokkiin)	
Työ	Yhteiskunta	
Vaikuttaminen		
Tarpeet ja oikeudet yhteiskunnassa		
Refuhome ry:n kehittämisideoita	Refuhome ry:n kehittäminen	

6.1 Yhteisöt ja yhteinen tekeminen

Taulukko 2. Yhteisöt ja yhteinen tekeminen

Pelkistetyt ilmaukset	Alaluokat	Yläluokka
Tervetulleisuuden kokemukset / Ei tervetulleisuuden kokemusta Tunne kotoutumisesta Järjestön vertaamiset perheeseen Tunne kuulumisesta ryhmään Uusia ihmissuhteita Refuhome ry:n kautta Muitakin ihmissuhteita / Muitakin yhteisöjä / Refuhome ry:n kautta saadut kontaktit ainoat koetut yhteisöt Suomessa Avoimuus uusille jäsenille Ajatusten siirtäminen pois vaikeista asioista	Yhteisöt	Yhteisöt ja sosiaaliset suhteet
Yhteinen tekeminen, ajanvietto ja hauskanpito Harrastukset	Yhteinen tekeminen	

Haastatelluista viisi kuudesta sanoi kokevansa olleita tervetulleita Suomeen, yksi taas ei. Kaikki mainitsivat kuitenkin Refuhome ry:n vaikuttaneen tähän tunteeseen. Myös kotoutumisen tunteeseen vaikuttaminen mainittiin suoraan yhdessä keskustelussa.

”Kyllä, hänellä on tunne, se... Hän on tervetullut Suomeen. ... Kyllä, ja hän.. sanoi, että Refuhome on.. vaikuttanut tähän tunteeseen.”

”Hän ei tunne.. ihan no niin kuin.. että hän olisi tervetullut Suomeen. Kyllä.. mutta.. niin kuin.. osa ihmisistä.. Hänestä tuntuu, että he eivät pidä... että hän on Suomessa. Ja hän sanoi että niin kuin.. tietenkä jos puhut Refuhome jäsenistä suomalaisina ihmisinä.. he pitävät meistä, ja myöskin he haluaisivat auttaa meitä ja olla meidän kanssamme. Mutta, hänen tuntemuksensa, se on muista ihmisistä.. Hän ei ole ihan varma..”

”Ja siltä hänestä tuntuu että.. toi.. (Refuhome ry) vaikuttanut kauheesti tähän.. hänellä tähän tuntuu.. kotoutunut tähän Suomeen.. heidän kautta.”

Jopa viisi kuudesta haastatellusta myös vertasi keskusteluissa järjestöä tavalla tai toisella perheeseen. Sen voisi tulkita kuulumisen tunteen ilmaisemiseksi tai järjestön merkityksen korostamiseksi. Myös yksittäinen suora maininta kuulumisesta Refuhome ryhmään, sekä sen aktiivisten jäsenten ryhmään nousi esiin.

”Hänestä tuntuu että.. hän on Refuhome:ssa, että hän on perheessä. Omassa perheessä.”

”Hän sanoi että.. hän muistaa.. hän voisi sanoa että.. Refuhome:ssa yksi naispuolinen jäsen, suomalainen.. Auttanut hän niin paljon ja.. auttanut tosi paljon ja.. antanut paljon tavaraa ja.. ja autto kokoajan että hän.. Hän ei kutsu sitä nimellä enää.. mutta se on hänelle aina siskoni.”

”Totta kai, koska olen yksi Refuhome:n jäsenistä, joten toki minusta tuntuu että kuulun heihin, yhdessä suomalaisten muiden jäsenien kanssa. Ja myös tunnen kuuluvani aktiivisten ihmisten ryhmään.”

Kaikki haastateltavat mainitsivat saaneensa Refuhome ry:n kautta uusia ihmissuhteita.

”Kyllä, hän on saanut.. paljon uusia kavereita Refuhome:n kautta.”

”Kyllä, minulla on monta suomalaista kaveria.. Ajattelisin että noin 25 kaveria, jotakin kaveria minulla on täällä. Ja.. en sano että kaikki he, mutta useimmat heistä ovat Refuhome:n kautta, kun olen tutustunut heihin.”

Kysymyksiin koetuista yhteisöistä ja kontakteista ei kuitenkaan ollut selkeää yksimielistä vastausta haastatteluryhmältä. Suurin osa haastatelluista mainitsi, että heillä on muitakin kontakteja tai kavereita Suomessa. Toisaalta, kolme haastateltavaa kertoi kokevansa Refuhome ry:n ainoana ryhmänään, vaikka kahdella heistäkin oli myös muita kontakteja tai kavereita Suomessa. Kaksi haastateltavista taas koki kuuluvansa muihinkin ryhmiin, liikunnan ja opiskelun kautta. Yksi kertoi, että hänen kaikki kontaktinsa Suomessa olivat vain Refuhome ry:n tai Refuhome ry:n tuttujen kautta.

”Joten hänellä ei ole.. oikeita.. sosiaalisia ryhmiä. Jota hän voisi tavata.. ja niin kuin.. tehdä jotain aktiiviteettia heidän kanssaan. Ainoastaan.. Facebookin kautta hänellä on jotakin.. Kyllä, jotakin kavereita ja jotakin ryhmiä.. Kyllä, minä kysyin häneltä.. Refuhome:n lisäksi. Kyllä, jos hänellä on mitään muita.. sosiaalisia ryhmiä.”

”Se.. Refuhome:sta vaan..”

”Okei.. et se on niiku semmonen merkittävä?”

”Joo.. Se sano että Refuhome ja Refuhome:n tuttuja.. joka ei kuulu Refuhome:n hommiin mutta.. Refuhome:n tuttuja..”

”Toiset yhteisöt on toi kuntosalilta.. Hänellä näitä ryhmä siellä tai kavereita siellä joita hän tavata ja.. menee juoksemaan tai.. harjoitella siellä.. Mitä siellä salilla, kuntoilu siellä salilla. Ja sitten se sano että toiset ryhmät on siellä toi, tai yhteisö siellä koulusta.”

”Koska, kun tulimme Suomeen. Tulimme samaan aikaan. Ja olemme olleet samalla leirillä myöskin. Joten.. meillä on ollut kaksi vuotta yhdessä.

”Mutta tunsitteko sieltä, vai Refuhome:sta?”

”Ei, Refuhome tuli meidän jälkeemme..”

Neljä kuudesta haastateltavasta kertoi järjestön tuen olleen jatkuvaa siitä lähtien kun he tutustuivat Refuhome ry:seen, aina haastattelupäivään asti. Osa mainitsi tämän tuen alkaneen heti tai lähes heti heidän saavuttuaan. Jatkuvuus mainittiin yhden haastateltavan toimesta myös osallistumisena kuukausittaisiin kokouksiin. Tämä tuen jatkuvuus luokiteltiin analyysissä yhteisön teeman alle, yhteisökokemusta tukevana tekijänä.

”Sen jälkeen kun.. hän saapui Suomeen.. sitten niin kuin.. kahden tai kolmen kuukauden jälkeen.. tämä Refuhome yhdistys on perustettu. Ja sitten sen jälkeen he alkoivat auttaa (haastateltavaa).. ja muita ihmisiä. Ja, kyllä.. se oli niin kuin.. pieni ryhmä ihmisiä.. joihin he ovat vaikuttaneet.. suomalaiset.. jäsenet ja tämä Refuhome. Ja he ovat auttaneet tähän.. asti. Koko tämä kaksi.. vuotta tai.. melkein kaksi vuotta.. he ovat niin kuin antaneet apua.. niin kuin.. monessa eri tapauksissa.”

”Hän (kokeili?) Refuhome.. yhden vuoden jälkeen.. sen jälkeen kun hän saapui Suomeen. Ja hän edelleen, työskentelee heidän kanssaan ja niin kuin.. Kyllä. Tekee jotain aktiviteetteja.. Kyllä, tähän asti. Enemmän tai vähemmän yksi vuosi.”

”Hän sano että, että.. Refuhomeella on semmonen.. kerran kuukaudessa joku kokous.. se on aina siinä mukana ja..”

Järjestön avoimuus yhteisönä uusille jäsenille, sekä yhteisen toiminnan vaikutus ajatusten siirtämiseen hetkellisesti pois vaikeista asioista tulivat myös ilmi yksittäisinä mainintoina.

”Ja se oli niin kuin.. ovi oli auki kenelle tahansa joka haluaisi.. olla Refuhomen jäsen. Sitten se on okei sinä voit..”

”Se hymyili siin alus kokoajan, koska sano että.. tulee Suomeen, se on tosi hyvä fiilis. Sitten kun.. sitten saa kielteinen päätös, menee tosi alas. Sitten että, kun.. mikäs tää sana on.. siis.. se ei pysty olla yhteydessä sen perheen kanssa, Irakissa kokoajan ne on kaukana, sitten hän on surullinen siitä. Ja sitten samaan aikaan on suomalaisia joka auttaa häntä tosi paljon ja.. ja ei antaa hänelle aikaa että hän jää surulliseksi täällä Suomessa. Eli hän tarkoittaa nää Refuhomet, ja ne antaa hänelle töitä, ja kurssia, ja paljon.. Sitten hän iloinen tästä. Että se sano että, se menee ylös ja alas, joo.. joo.. kokoajan.

Se sanooki että kun välillä.. välillä kun hän yksinään kotona.. hän rupesi miettii ja muistaa, mitäs hän oli Irakissa, ja mitäs hän omistanut siellä Irakissa ja.. Sitten hän jättänyt kaikki ja sitten.. minkälainen tilanne nyt, sitten se, hän surettaa kauheesti.”

Viisi haastateltavaa mainitsi Refuhomen tuoneen heille mahdollisuuksia yhteiseen tekemiseen, ajanviettoon, hauskanpitoon ja aktiviteetteihin. Näitä olivat mm. retket, juhlat, ruoanlaitto, piknikit ja mökkeily. Yksi haastateltavista puhui harrastamisesta yleisesti, useammassa analyysiyksikössä taas mainittiin nimenomaan liikunta.

”Ja kyllä on paljon muita aktiviteetteja.. Menemme yhdessä vaikka retkelle tai hengaillemme.. juhlat tai tämä Babel -klubi. Siellä on arabialainen bändi ja arabialaista musiikkia, ja sekin on Refuhomen kautta. Ja myös juhlimme vapunpäivää, ja monta muuta asiaa.”

”...mutta hän muistaa tämmönen että viime vuonna, viime kesänä heitä on viety kesämökille, viisitoista päivää. Ja siellä kalastettiin ja leikattiin puita ja tehtiin ruoka ulkona ja vaikka mitä ja.. on tulossa Ramadanin jälkeen, eli noin neljän viikon jälkeen sama retki uudelleen.”

”Joten se... Refuhome -yhdistys.. se oli niin kuin se.. se ainoa.. ryhmä ihmisiä, jotka ovat.. niin kuin... tehneet.. niin kuin monia aktiviteetteja.. (haastateltavan?) ja muitten ihmisten kanssa. Niin kuin, pelanneet yhdessä.. menneet picnicille.. Ja puhuneet, ja niin kuin.. tehneet jotain retkiä ja kaikki tämä.. Kyllä, joten se oli ainoa.. yhdistys.”

”Sitä vapaa-ajan että.. siis sano että.. urheilu on, ja liikunta oli paljon...”

”Meillä oli usein jalkapallon pelaamista.. tennistä.. paljon picnicejä..”

6.2 Kieli

Taulukko 3. Kielen merkitys

Pelkistetyt ilmaukset	Alaluokka	Yläluokka
Suomen kielen alkeiden opetus Suomen kielen oppimattomuus / Englannin kielen kehittyminen Tulkkaus Halu / tarve oppia lisää Kielitaidon avaamat mahdollisuudet, ja myös itsensä todistaminen	Kieli	Kieli liittyy sekä <i>Yhteisöjen ja sosiaalisten suhteiden</i> että <i>Yhteiskunnan teemojen yläluokkiin</i>

Kuten taulukoissa 1. ja 3. esitetään, kielitaitoa ei pystynyt jaottelemaan joko *Yhteisöjen ja sosiaalisten suhteiden*, tai *Yhteiskunnan* yläluokan alle. Haastatteluista kävi ilmi, että kieli liittyi oleellisesti kumpaankin näistä osa-alueista ja teemoista.

Suomenkielen kehittyminen Refuhome ry:n kautta jakoi kuitenkin jonkin verran mielipiteitä. Puolet haastateltavista mainitsi Refuhome ry:n organisoimat kielen alkeisopetukset, joita vetivät vapaaehtoiset opettajat. Yksi haastateltava mainitsi opetuksen nostaneen hänen kielen lähtötasoaan, mistä oli hyötyä hänen haastatteluhetkellä työstämällään Työ- ja Elinkeinotoimiston kielikurssilla. Eräs toinen

taas kertoi, että vaikkei ollutkaan osallistunut alkeiskursseille, oli hän kokenut muun muassa töiden ja ylipäätään keskustelun suomalaisten ihmisten kanssa vaikuttaneen hänen kielitaitoonsa. Kolmas haastateltava mainitsi Refuhome ry:n kautta opittujen kielen alkeiden mahdollistaneen hänen tehdä enemmän vapaaehtoistyötä.

Toisaalta yksi haastateltava taas koki, ettei Refuhome ry:n toiminta ollut kehittänyt hänen kielitaitoaan lainkaan. Eräs toinen taas kertoi englannin kielen taitonsa parantuneen, muttei suomen kielen. Tulkkauksessa auttaminenkin mainittiin kerran.

”Alussa teimme tätä kieli.. ei kurssina mutta.. kaksi tai kolme kertaa viikossa, oli vapaaehtoisia.. opettajia, ihmisiä, he tulivat auttamaan meitä oppimaan kieltä.. kaksi tai kolme tuntia päivässä ja.. kaikki tämä oli vapaaehtoistyötä..”

”Entäs muut aktiviteetit, ei vain nämä tunnit, mutta käytätkö suomen kieltä?”

”Kyllä, suomen kieli, olemme käyttäneet sitä ja yrittäneet oppia. Ja he aloittivat kanssamme alusta, ABC ja näin.. koska osa siitä ääntämisestä on erilaista kuin englannissa tiedäthän..”

”Suomen kielen kanssa.. Refuhome on auttanut paljon. Tässä tapauksessa. Ja heitä on ollut monia.. vapaaehtoisia opettajia, he ovat auttaneet.. meitä.. oppimaan kielen ja.. nyt hän työstää tätä.. tätä suomen kielen kurssia.. TE -toimisto.. kyllä. Ja, tällä kertaa avut.. Refuhomeelta, jotka hän on saanut.. Kieli, nyt hänen tasonsa on, se on... A1 ja 2, tai jotain. Joten se ei ole niin kuin nolla. Ja tässä tapauksessa se on.. Kyllä, joten hän tietää.. niin kuin osan kielestä.”

”Refuhome ei ole auttanut häntä.. kielen oppimisen kanssa.”

”Ajatteletko, että Refuhome on vaikuttanut suomen kieleesi?”

”Ei niin paljon koska.. Me puhumme usein englantia.”

”Ne auttaa paljon sitä tulkkaamista.. ”

Useammassa analyysiyksikössä puhuttiin ylipäätään mahdollisuuksista, joita kielitaito avasi tai voisi avata. Yksi haastatelluista toi suoraan ilmi halunsa oppia kieltä enemmän. Kielen tuomat mahdollisuudet nähtiin konkreettisen vapaaehtoistyön tekemisen lisäksi ikään kuin yhteiskuntaan liittyvinä ja kotouttavina. Jopa itsensä tietynlainen todistaminen kielitaidolla kävi joistakin maininnoista ilmi.

”Kyllä.. tällä hetkellä hän työstää.. suomen kielen kurssia. Ja hän haluaa keskittyä kieleen enemmän.”

”..ja kuten sanoin, sen takia se (kielen alkeiden oppiminen) alkoi vaikuttaa minuun ja antoi minun tehdä enemmän vapaaehtoistyötä.”

”Okei hän sanoo että, on totta kai tää.. eka, että kun hän oppii suomen kieltä, sitten hän haluaa oppii kulttuurista hyvin. Että sitten hän voi osallistuu kaikista tapahtumista täältä. Ja.. viettää ihan normaali.. suomalainen elämä täällä. ... Että sitten, että.. hän voi auttaa parantaa.. suomalaisten.. ei tietenkään kaikista, mutta.. osa, joka mieltii mikä.. minkälainen pakolainen on.. ”

”Eli tavallaan tää suomen kielen oppiminen?”

”Joo, se sano että.. se on alussa.. alussa sano, että.. mä haluan näyttää suomalaisille.. että emmä halua ne odottaa mua.. Mä haluan että näytän heille, mutta eka pitäs oppii kieltä ensin.”

Seuraava kappale käsittelee työtä ja sen merkitystä. Kyseisessä kappaleessa on vielä erikseen listattu ja avattu aineistosta pelkistetty ilmaus: *Työn ja kielitaidon vaikutus toisiinsa.*

6.3 Työ

Taulukko 4. Työn merkitys

Pelkistetyt ilmaukset	Alaluokka	Yläluokka
Osa-aikaisuus Kontaktit Työn taloudellinen merkitys Järjestelmän luomat rajoitteet Työn ja kielitaidon vaikutus toisiinsa Työn moraalinen merkitys Aktiivisuuden kulttuuri ja paine Yhteiskuntaan liittävä / siihen kuulumisen tunne Työn vaikutus oleskelulupa Tavoitteena oman alan työt	Työ	Yhteiskunta

Työnteko ja työllistyminen olivat aihe, joka jo haastattelukysymysten johdosta tuli puheeksi kaikissa keskusteluissa. Kaikki haastateltavat olivat myös saaneet Refuhome ry:n kautta osa-aikaisia työkeikkoja.

”Refuhomeissa nyt meillä on tämä Duunitiimi, ja me teemme jotakin, kuten autamme perheitä, kuten siivousta, tai muuttotöitä, tai puutarhatöitä ja tällaista. Kyllä me saamme jotakin töitä, ei pysyvää työtä tietenkään mutta.. silti se on parempi kuin ei mitään.”

”Hän on saanut.. osa-aikaista.. työtä ja se on niin kuin.. 3-4 päivää kuukaudessa.. Kyllä, joka on, se on niin kuin parempi kuin ei mitään. Kyllä, ja monessa eri töissä kuten siivousta, muutossa auttamista.. Ja näitten lisäksi sitten.. pitää huolta yömajoituksesta kirkolla. Näitten kodittomien ihmisten kanssa. Kyllä. Ja jotain muita asioita, remontin kanssa tai jotain.. muuta apuja.”

Haastateltavat mainitsivat eri työkontakteja, joita he olivat saaneet Refuhome ry:n ja sen sisällä toimivan *Duunitiimin* kautta. Myös Duunitiimin toteuttama käytännön asioiden organisointi, joka oli helpottanut työn tekemistä, mainittiin. Tämä tarkoitti esimerkiksi auttamista työhön liittyvien virallisten paperien ja sopimusten kanssa, sekä tarvittavan informaation välittämistä työntekijän ja -antajan välillä.

”Kyllä, siis Refuhomen Duunitiimi, maksavat kahdesti kuukaudessa palkan, siitä mitä olet tehnyt. Ja myöskin he huolehtivat työstä asiakkaan kanssa. Saavat siis informaation asiakkaalta, tai minkälaista työtä asiakas tarvitsee ja muuta.. Sitten, he (Refuhomen asiakkaat) saavat kaiken informaation valmiina, ja sitten heidän tarvitsee vain mennä sinne paikkaan, ja tehdä työ. Ja sitten heidän pitää informoida, kuinka monta tuntia he ovat työskennelleet. Tarkoitin siis, se on parempi kuin että ei olisi mitään systeemiä.. Kyllä, ajattelen että meillä on hyvä systeemi.”

”Mitäs hän muistaa että.. se muutto.. tai kanto. Muuttomiehet. Ja toinen oli siivoojana. Kolmas oli puutarha. Puutarhuri, puutarhatöitä. Neljäs on toi vartiointi.”

”*Minkälaista työtä?*”

”Siivous, kodittomat (kodittomien yömajointus).. Kirkolla, monet kirkot, ei tämä vain.”

Saatujen osa-aikaisten töiden taloudellinen merkitys mainittiin yhdessä analyysiyksikössä. Toisessa keskustelussa taas eräs haastateltava kritisoi byrokratian tuomia haasteita tai esteitä töiden ja tukien yhteensovittamisessa.

”Ja kyllä moni meidän tyypeistä he oikeasti tarvitsevat tätä työtä. He maksavat vuokraa ja heillä on joitakin muita menoja ja sitten.. Jopa tämä raha jota he saavat sosiaalituesta ei ole tarpeeksi, toimiakseen, tiedäthän.. Joten heidän pitää tehdä jotain töitä ja Refuhomen kanssa.. Refuhome antoi heille sen suuren mahdollisuuden saada jotain työtä ja.. ja saada jotain rahaa myös.. ja se korjaa, tai auttaa heitä ongelmiansa kanssa, tai mitä he tarvitsevat.”

”Mutta hän on myöskin valmis työskentelemään.. Kuten niin kuin.. viikonloppuna, tai jotain. (*Haastateltava työstä haastatteluhetkellä suomen kielen kurssia.*) Mutta ongelma, hän sanoi.. sosiaali.. työntekijän, tai niin kuin Kelan systeemin kanssa.. He eivät tue heitä työntekoon oleskeluluvan saamisen jälkeen..

...

Kyllä ja he oikeasti seuraavat heitä, jos saat.. sata euroa kuukaudessa, sitten.. He miinustavat tämän kuukauden.. siitä rahasta jonka saat Kelalta. Niin kuin se tuki ja.. Kyllä.. ja he niin kuin, he haluavat kontrolloida sinua ja.. antaa sinun keskittyä ainoastaan opiskeluun. Joten.. kyllä, näissä tapauksissa, he eivät tue heitä.. tekemään yhtään työtä.”

Kuten kappaleessa kielestä jo mainittiin, myös työmahdollisuuksien ja kielitaidon koettiin vaikuttavan toisiinsa. Yhdessä analyysiyksikössä mainittiin, että työssä pitää osata jonkin verran kieltä. Tosin sekä edellä mainitussa analyysiyksikössä, kuten eräässä toisenkin haastateltavan maininnassa, arvioitiin työnteon parantavan kielitaitoa. Yksi haastateltava pohti, että hänen mielestään olisi hyvä ensin työllistyä, ja oppia kieli sitä kautta.

”Ja myöskin kielen kanssa se (työnteko) auttaa, koska.. tiedäthän, sinun pitää puhua vähintäänkin englantia, tai sitten suomea, asiakkaan kanssa. Ja sitten, myöskin, kehittää kielitaitojasi ja.. kyllä.”

Työn arvostus ja työmoraali kävivät ilmi keskusteluista. Useampi haastateltava puhui myös tietynlaisesta ympäröivästä aktiivisuuden kulttuurista, tai jopa paineesta.

”Ja riippuu niin kuin, yksilöstä niin kuin.. Meidän pitää näyttää. Olet halukas oppimaan, olet halukas työskentelemään, ja olet.. valmis.. kehittämään itseäsi ja...”

”Ja kuulun ryhmään joka.. niin kuin ajattelevat, että työ on todella tärkeä asia.. Se on niin kuin ensimmäinen asia elämässäni. Se on niin kuin tärkein asia elämässäni, työ. Ja keskittyminen työhöni, ja siitä huolehtiminen. Kyllä. Koska tiedäthän, jotkut ihmiset, he eivät halua tehdä töitä, tai.. Vaikka yrittäisit löytää töitä he sanovat ei, minä en halua tehdä sitä, minä en pidä tästä työstä ja tällaista.. Kyllä, mutta minulle työ on erittäin tärkeä.”

Yksi haastateltavista myös pohti työtä yhteiskuntaan liittävänsä tekijänä. Hän mainitsi suoraan yhteiskuntaan kuulumisen tunteen lisääntymisen työn kautta.

”Kun he (muut Refuhomen asiakkaat / turvapaikanhakijat) työskentelevät, myös.. se auttaa heitä tuntemaan, että he ovat osa yhteiskuntaa. Koska he työskentelevät suomalaisille ihmisille. Tai suomalaisille perheille.”

...

”Joten, ajatteletko että se on myös erityisen tärkeää, juuri alussa, kun olet juuri saapunut?”

”Kyllä, että on tämän tyyppisiä organisaatioita tai.. Kyllä, se on hyvä.. koska tähän asti tiedän että jotkut pakolaisista.. he siis.. He vain istuvat vastaanotto-keskuksessa.. ja tyyliin syövät ja nukkuvat päivisin.. ja heräävät öisin.. Ja tyyliin hengailevat, tai kuuntelevat musiikkia, tai jotain.. Se on niin kuin, eivät tee mitään. Ja jos ajattelee puolentoista vuoden jälkeen.. ja on tällaisia ihmisiä.. Joten kerro minulle, milloin he ovat valmiita.. ja alkavat.. työskentelemään, tai mitään muita asioita?”

Lisäksi eräs haastateltava arvioi oman työllistymisensä (kyseessä ollen tässä tapauksessa ilmeisesti joko määräaikainen tai vakituinen työ) vaikuttaneen oleskelulupapäätökseensä.

”Ja perustuen siihen (työhön), minulla on oleskelulupa.. työhön perustuen, yhdeksi vuodeksi.”

Verrattaessa alustavaan kysymykseen koulutuksesta, kukaan haastateltavista ei haastatteluajankohtana ollut onnistunut työllistymään omaa koulutustaan vastaaviin töihin Suomessa. Kaksi haastateltavaa mainitsi oman alan työt kuitenkin tavoitteekseen.

”Sitten mä haluan vielä tehdä mun oma ammatti täällä Suomessa, mikä hän sano ekanä, hän oli xxxxx, siellä Irakissa. Joo xxxxx. Hän haluaa tehdä nimenomaan sitä töitä.”

6.4 Vaikuttaminen, tarpeet ja oikeudet yhteiskunnassa

Taulukko 5. Vaikuttaminen, tarpeet ja oikeudet yhteiskunnassa

Pelkistetyt ilmaukset	Alaluokat	Yläluokka
Vapaaehtoistyön merkitys / Toisten auttamisen merkitys yleisesti Vaikuttaminen mielipiteisiin omalla toiminnalla	Vaikuttaminen	Yhteiskunta
Oleskeluluvan merkitys Viralliset paperit, sopimukset ja koulutukset Asunto	Tarpeet ja oikeudet yhteiskunnassa	

Kaksi haastateltavaa mainitsi tehneensä itse Refuhome ry:n kautta vapaaehtoistyötä. Keskusteluissa ei tosin käynyt ilmi, liittyikö kyseinen vapaaehtoistyö juuri Refuhome ry:n toimintaan vai johonkin muuhun, mikä sinänsä olisi ollut oleellinen tarkentava jatkokysymys. Kolme muuta haastateltavaa taas mainitsi auttamisen yleisesti, kysyttäessä joko vaikuttamisesta suomalaisessa yhteiskunnassa, tai yhden haastateltavan kohdalla siitä, mitä hän ajatteli suomalaisten odottavan häneltä. Kaiken kaikkiaan auttaminen nähtiin siis tapana vaikuttaa.

”Mutta etenkin tärkeä osuus minulle on tehdä vapaaehtoistyötä. Irakissa en ole tehnyt vapaaehtoistyötä kuten täällä Suomessa, kuten suomalaiset kaverini ympärilläni.”

”Joten ajatteletko, että voit vaikuttaa yhteiskuntaan tekemällä vapaaehtoistyötä?”

”Kyllä, ajattelen niin, koska jos sinä autat muita ihmisiä ja tuet heitä ja muuta.. Niin sitten joskus jos tarvitset jotakin, löydät paljon ihmisiä ympäriltäsi. Ja he tukevat sinua, saat saman asian takaisin.”

(Puhuttaessa vaikuttamisesta suomalaisessa yhteiskunnassa.)

”Joten hän sanoi, se on niin kuin.. (Haastateltavalla) on hänen oma elämänsä.. Ja minä en voi niin kuin muuttaa.. ihmisten elämää.. Joten he voivat niin kuin.. elää kuten he.. tykkäävät elää ja.. ... Hänen ideansa se oli.. hän halusi niin kuin vain.. tehdä jotain hyvää.. itselleen.. ensin ja sitten.. ihmisille täällä.. ja maalle. Joten ihmiset voivat niin kuin hyväksyä hänet ja.. kyllä.

(Puhuttaessa vaikuttamisesta suomalaisessa yhteiskunnassa.)

”Totta kai pystyn auttamaan heitä! Se on vastaukseni.”

Omalla toiminnalla tai esimerkillä vaikuttaminen mielipiteisiin ja ennakkoluuloihin nähtiin myös osassa keskusteluista vaikutusmahdollisuutena yhteiskunnassa.

(Puhuttaessa vaikuttamisesta suomalaisessa yhteiskunnassa.)

”Se asia jota.. hän ajattelee, niin kuin se on vähän.. Ei okei. Mikä tarkoittaa rasistista ihmisistä.. Ja näitten ihmisten kanssa, niin kuin voit löytää heitä mistä tahansa muista maista.. se on jotain niin kuin.. normaalia. (naurahtaa) Ja nämä ihmisten niin kuin, no.. Hänen ideansa, kuinka me voimme niin kuin.. muuttaa heidän mieltään.. Se on.. niin kuin.. todistaa heille.. no.. Me olemme halukkaita.. oppia kielen. Me olemme halukkaita.. opiskella, työskennellä, täällä.. Ja niin kuin.. tehdä jotain positiivista. Ja näitten.. asioiden, sitten.. (avulla) me voimme niin kuin.. muuttaa heidän mielensä.. ja niin kuin.. kyllä.. paitsi.. että he voivat hyväksyä meidät täällä.”

Oikeuksista ja tarpeista yhteiskunnassa nousi ennen kaikkea esiin oleskeluluvan tärkeys ja merkitys. Se mainittiin muun muassa tärkeimmäksi asiaksi tai tavoitteeksi. Oleskelulupapäätösten, ja niitten odottamisen kerrottiin myös vaikuttavan vahvasti mielialoihin ja tuntemuksiin.

”Kun he antoivat minulle oleskeluluvan.. ... Kyllä, ja tämä on kaikkein tärkein asia.”

”Joten tunteista hän sanoi: en ole ihan varma tunteestani.. ja, en onnellinen (“happy”).. Koska tämän tilanteen takia, mikä hänellä on nyt.. Ja hän vieläkin, esimerkiksi, hän vieläkin odottaa sitä... päätöstä.

...

Ja hän toivoo saavansa luvan pysyä Suomessa. Ja hän on odottanut kaksi vuotta. Ja vieläkin hän ei tiedä mitään tulevaisuudestaan. Jos hän on saamassa oleskeluluvan tai ei.. Ja myöskin, kaikki nämä uutiset.. karkotetaan ihmiset.. niin kuin, liian negatiivisia.. Siinä niin kuin, he pakottavat heidät lähtemään takaisin Irakiin. Joten.. Kyllä, kaiken näitten asioiden takia.. hän on.. epämukava (olo). Ja.. kyllä..”

Refuhome ry taas oli konkreettisesti onnistunut auttamaan ainakin yhtä haastateltavaa asunnon löytämisen kanssa. Asunto mainittiin toisessakin haastattelussa tärkeänä asiana ja mahdollistavana tekijänä elämässä.

”..Ja yli kahdeksan kuukautta sitten muutin pois vastaanottokeskuksesta. Ja niin kuin.. aloitin minun niin kuin.. oikean elämän, normaalin elämän, ei pakolaisena, tai.. Kyllä.”

(Puhuttaessa siitä, milloin Refuhome ry on auttanut haastateltavaa eniten hänen Suomessa oleskelunsa aikana.)

”Kun he antoivat minulle työtä, ja löysivät minulle asunnon.”

Samoin eräs haastateltava puhui siitä, miten Refuhome ry oli myös auttanut häntä virallisten paperien, sopimusten, todistusten ja koulutusten kautta. Hän arvioi tällaisissa asioissa auttamisen olleen tai olevan hyödyksi muillekin järjestön asiakkaille, tai turvapaikanhakijoille ylipäätään.

”Ajattelen, jos puhumme työstä ja kielitaidosta ja näistä asioista.. Se on todella tärkeätä. Turvapaikanhakijat.. kun he tulivat maahan, jossa he eivät tiedä mitään kielestä, tai systeemistä, tai papereista, joita heillä pitää olla, jotta he voivat alkaa työskentelemään.. Tai kielen kanssa ja muissa asioissa.. Ja Refuhomessa, esimerkiksi Duunitiimissä, meillä on.. Siis kaikille työntekijöille Duunitiimissä, heillä on valmiina verokortti, (työ)turvallisuuskortti, ja tämä hygieniapassi. Kyllä.. ja siis joillakin heistä on siivoajakoulutus myöskin. Ja kaikki nämä Refuhomen kautta. Refuhome järjestää kaikki nämä koulutukset ja kokeet.

...

Joten, ajattelen että se on todella.. jotakin todella tärkeätä. Ja varmaankaan jopa Migrikään, hekään eivät huolehtineet siitä. Koska ajattelen että he keskittyvät vain heihin, joilla on lupa oleskella Suomessa. Mutta Refuhomen kautta, suurin osa työntekijöistä joita meillä on, heillä ei ole oleskelulupaa.. Mutta heillä on kaikki paperit valmiina. Kaikki ne, verokortti, (työ)turvallisuuskortti, hygieniapassi. Ja jotkut heistä ovat tehneet näitä, kuten siivoajakoulutus, tai.. muita..”

6.5 Refuhome ry:n kehittämisideoita

Taulukko 6. Refuhome ry:n kehittämisideoita

Pelkistetyt ilmaukset	Alaluokat	Yläluokka
Lisää tukea työnhakuun Lisää työkontakteja Yrittäjyyden tukeminen ja neuvonta Jäsenmääräisten ja sitä kautta myös ajallisten resurssien lisääminen Lisää liikuntaa (kuten salibandy, tennis, kiipeily, jalkapallo) Lisää retkiä Musiikki Kirjallisten suositusten laatiminen Lisää tukea asunnon etsimiseen Turvallisen ja hyvän olon luominen yleisesti Lisää vuorovaikutusta suomalaisten kanssa Tyytyväisyyden ilmaisut järjestön toimintaan, puhuttaessa kehittämisestä	Refuhome ry:n toiminnan kehitysideat	Refuhome ry:n toiminnan kehittäminen

Kysyttäessä kehitysideoista useimmat haastateltavat toivat jossain kohdassa keskustelua ilmi tyytyväisyytensä järjestön toimintaan. Useissa ehdotuksissa pyydettiin lisää sellaista toimintaa, jota oli jo aiemminkin jossain määrin järjestetty. Idea kirjallisista suosituksista eri virallisille tahoilla oli jokseenkin uusi. Tosin joitakin suosituksia liittyen esimerkiksi asunnon etsimiseen, sekä muun muassa vapaaehtois- ja muitakin työtodistuksia, oli Refuhome ry:n yhteyshenkilön Kari Lehtosen mukaan kirjoitettu aiemminkin (Lehtonen 2018).

Kehittämisessäkin nousi esiin työn tärkeä merkitys. Kaikkein yleisimmin pyydettiin vielä lisää tukea työnhakuun ja työkontaktien saamiseen. Työnhausta puhuttaessa mainittiin myös juuri vakituinen työ. Työn löytäminen koettiin tärkeänä sekä oleskeluluvan saamisen jälkeen että myös ennen sitä. Työn arvioitiin, kuten aiemminkin on todettu, vaikuttavan myös oleskeluluvan saamiseen.

Työnhakuun liittyvät paperiasiat sekä yrittäjyyden tukeminen tulivat ilmi yksittäisissä keskusteluissa. Oman alan töihin tähtääminen nousi esiin jo aiemmin myös kahden muun haastateltavan kohdalla puhuttaessa työstä yleisesti.

"Ajattelen.. tämä on taas työn kanssa. Koska tiedäthän, niin kuin sanoin, vähän niin kuin Suomessa on vaikeata saada töitä. Siihen tarvii paljon panostusta.. tehdä CV, hakea töitä ja löytää jotakin yrityksiä, joista arvelet, että näille yrityksille voisi päästä tai saada tämä työ. Ja näitten kanssa pakolaiset tarvitvat paljon apua, näiden asioiden kanssa."

"Kyllä, koska me tiedämme, niin kuin.. Refuhome yhdistyksenä.. se ei voi.. vaikuttaa päätökseen, turvapaikkaprosessiin.. mutta, kyllä mutta.. Esimerkiksi työ, niin kuin.. Jos he voivat niin kuin auttaa häntä saamaan vakituista työtä.. sitten.. sen kautta sinä voit saada pysyvän oleskelun."

"Kyllä, koska he eivät välttämättä tunne.. monia ihmisiä. Joten perustuen heidän (Refuhome ry:n) kavereihinsa ja heidän... niin kuin työhönsä.. He voivat löytää meille vakituisen työn. Niin kuin sille, jolla on oleskelulupa. Kyllä, sen jälkeen kun he saavat valmiiksi nämä, sen kielikurssin ja kaikki nämä.. kotouttamisohjelma, joka heidän on tehtävä."

(Puhuttaessa siitä, milloin haastateltava olisi saattanut kaivata enemmän tukea ja mihin.)

"Hän sano.. hänellä oli aluks toivetta että siitä, että.. hän oli, haluaa perustaa joku siivousfirma. Mutta, se jäänyt siitä kiinni, että ei oo tarpeeks työntekijät, tai ei tarpeeksi ole.. Ei oo rahaa. Budjettii.. Hän olisi, haluaa sillon että.. tää olis.. olis tosi hyvä idea, sillon ja.. hänellä oli yhtä ja toista ideaa, miten tää voi kehittää nopeasti, tätä siivousfirmaa, mutta.. Valitettavasti se jäänyt siinä, että ei ole tarpeeksi rahaa eikä.. eikä työntekijät."

"Nii et jos sitä ois niiku tuettu..?"

"Olisi.. Refuhomelta paljon, että.. jos kehittää tämä idea ja.. joo."

Jäsenmääräisten ja sitä kautta myös ajallisten resurssien lisääminen nousi myös esiin. Lähinnä toivottiin siis vain, että järjestö voisi ottaa vielä enemmän turvapaikanhakijoita asiakkaiden ja jäsenikseen. Haastateltavat näkivät, että näin toiminta voisi kehittyä: uusien asiakkaiden eli jäsenten tuomien ajallisten resurssien ja kykyjen kautta. Yksittäisenä ilmaisuna toivottiin myös nykyisten jäsenten sitoutumista toimintaan.

”Jos on.. niin kuin jotkut meistä, uusia ihmisiä liittymässä Refuhomeen.. ja heillä on todella vapaa-aikaa tehdä monia asioita.. Sitten luulen että tämä auttaisi.. Koska tällä hetkellä useimmat meistä tekevät töitä, niin kuin kuudesta tai seitsemästä neljään tai viiteen.. ja sitten töiden jälkeen me teemme tätä Refuhomea. Niin kuin seitsemään tai jotain.. Joskus olet.. sinulla ei ole aikaa antaa enempää, tai tehdä enemmän asioita Refuhomen eteen. Ajattelen, jos meillä olisi enemmän aikaa, tai vapaa-aikaa.. Sitten ajattelen, olisi mahdollista kehittää Refuhomea, tai muita asioita.”

”..Refuhome pitäisi ottaa enemmän näitä turvapaikanhakijoita. Että, enemmän jäseneksi. ... Koska, löytyy pakolaisista, on paljon niistä on, joka on taitava. Ja he ovat, vaikka mistä on hyvät. Ja, Refuhome voi heidän.. voi saada toi taitavuus ylöspäin heistä. Ja, se voi parantaa toi Refuhomen toiminta.

...
..että pakolaisilta on paljon näitä, on hyvin urheilijat.. jalkapallosta, ja sitten nyrkkeilystä, ja tennistä.. Ja heidän kauttakkin voi saada joku parempi toiminta”

”Ja myös tietenkin.. jos tyypit keitä meillä on, ovat valmiita olemaan osa sitä..”

Edelleen myös liikunta nähtiin tärkeänä, tai ainakin sitä toivottiin lisää. Yleisesti minkä vain liikunnan lisäksi erikseen mainittiin salibandy, tennis, kiipeily ja jalkapallo. Myös lisää retkiä toivottiin, sekä kaupungin sisällä että muualle. Niiden kautta olisi mahdollista tutustua paremmin myös Helsinkiin ja muihin kaupunkeihin Suomessa. Musiikkia toivottiin myös yksittäisenä mainintana.

”Liikuntana.. yleisesti. Kyllä.. jalkapalloa ja.. mitä vain muita asioita.. Koska persoonana hän tykkää.. harrastaa mitä tahansa liikuntaa.”

”Kyllä, musiikki ja liikunta ja.. jotain retkiä niin kuin.. eri kaupunkeja.”

”Se sano että hän.. jatkossa haluaisi.. semmosta.. tutustuminen retkiä täällä kaupungissa. Refuhomen kautta että jos tammönen saa että.. voi tutustuu enemmän tää.. koska hän asuu täällä. Mutta hän ei osaa koko kaupunkii, se hänelle on vähä vaikee. Mutta Refuhomen kautta olis kiva jossai semmonen.. tutustuminen retki ja.. että miltä nää.. Tutustuminen esimerkki.. tää läntinen Helsinki, tai itäinen Helsinki, tai Pohjois-Helsinki tai.. että hän sitten.. tutustumaan koko kaupungista pikkuhiljaa. ... Nyt antaa esimerkki tää tutustuminen.. eri kaupunkiin.. Semmonen et hän sano Lapista.. ja Lappi ja sitten.. Lahti. Hän vaan kuulee tällaiset on olemassa. Kaunis paikka täällä, mutta..”

Jokseenkin uutena ideana nousi toivomus, että Refuhome ry voisi kirjoittaa jonkinlaisia kirjallisia palautteita, suosituksia tai todistuksia. Kuten aiemmin todettua, keskusteluista yhteyshenkilö Kari Lehtosen kanssa kävi myöhemmin ilmi, että ainakin asunnonhaussa ja vapaaehtoistöihin liittyen oli jonkinlaisia kirjallisia todistuksia kyllä hyödynnetty (2018). Ideana haastateltavan mukaan oli, että todistuksia voisi hyödyntää esimerkiksi oleskelulupaprosessissa virallisten tahojen, kuten maahanmuuttovirasto Migrin kanssa.

”Jos Refuhome voisi.. niin kuin... vaikuttaa.. turvapaikanhakuprosessiin, hänen turvapaikanhakuprosessiinsa.. jotta hän saisi luvan jäädä Suomeen. Niin kuin antaa jotain hyvää.. palautetta tai jotain niin kuin.. informaatiota Migrille tai.. suositusta ja niin kuin..”

”Niin kuin paperi tai jotain?”

”Kyllä, kyllä.. Niin kuin se voi auttaa häntä.. saamaan positiivisen päätöksen. Kyllä, koska tämä on kaikista tärkein asia hänelle.. Ja ensin saada lupa jäädä. Sitten sen jälkeen.. hän niin kuin.. jatkaa elämänsä rakentamista.”

Kehittämisestä keskusteltaessa nousi myös esiin toivomus siitä, että asunnon etsimistä voitaisiin tukea vielä enemmän, etenkin oleskeluluvan saamisen jälkeen.

”Asunnon löytämisen kanssa.. missä me melkein autammekin ihmisiä, jotka saavat positiivisen päätöksen ja oleskeluluvan pysyä Suomessa.. Ja sitten sen jälkeen heidän on löydettävä asunto, jotta he voivat muuttaa ja aloittaa elämänsä, koska tiedäthän.. asuminen vastaanottokeskuksessa se on.. (naurahtaa) Ja sitten tyyliin kaikki, kun ovat saaneet oleskeluluvan, hän on todella kiireessä ja hän haluaisi löytää asunnon niin nopeasti kuin mahdollista. Ja sitten sen kanssa myöskin tarvii paljon apua, kuten etsimisen kanssa ja yrittää löytää asuntoa ja katsomiseen..”

Abstraktimpina kehitysehdotuksina toivottiin ylipäättään lisää vuorovaikutusta suomalaisten ihmisten kanssa. Puhuttaessa siitä, mihin turvapaikanhakijoiden kanssa tulisi erityisesti kiinnittää huomiota järjestötoiminnassa, mainittiin yksittäisenä ilmaisuna turvallisen ja hyvän olon luominen yleisesti. Kommentissa ei siis kuitenkaan otettu kantaa siihen, oliko Refuhome ry haastateltavan kohdalla siinä onnistunut.

”Joten.. hän toivoo että niin kuin.. Refuhome voisi.. kyllä, se on niin kuin, että yhteisö voisi auttaa häntä.. kommunikoimaan enemmän suomalaisten ihmisten kanssa, joten.. he ymmärtävät lisää.. siitä... hänen elämäänsä, ja miksi hän on täällä ja.. Kyllä, kyllä.. niin kuin todistaa itsensä.miksi olla hyvä kommunikaatio ihmisten kanssa, suomalaisten ihmisten kanssa.. Niin kuin.. saada lisää.. kaveruussuhteita ja.. auttaa häntä saamaan lisää kaveruussuhteita ja näin.”

"Hän sano että jos se turvapaikan(hakija) kun hän tulee.. että hän on huolissaan, hän pelkää, hän miettii kauheesti.. Se sano että se turvapaikan.. Refuhome pitäs antaa hänelle se.. hyvä olo.. Tai se auttaa, että se saa hyvä olo, turvallinen olo. Että hänestä tuntuu semmonen, turvallinen ja.. ... Että se auttaa että hän.. unohtaa siitä että hän on turvapaikanhakija. Että hän ihminen, ja hän saa turvapaik.. Saa turvaa täällä ja.. Tää mitäs hän sano että se.. yleinen olo. Että, mä en osaa sanoo muuta. Hän sano vaan tätä, että.. jos joku tulee eilen, tänne Suomeen, ja Refuhome on tässä. Se ensimmäistä mitäs heidän täytyy huomata, on tää.. Mitäs hänestä tuntuu.. että, se antaa hänelle.. Yrittää antaa hänelle hyvä olo ja.. turvallinen olo. Joo, eli fiilis enemmän."

Useimmat haastateltavat toivat kehittämisestä puhuttaessa esille tyytyväisyytensä ja kiitollisuutensa järjestön toimintaan. Siitäkin huolimatta, että kysymykset oli aseteltu etsimään nimenomaan kehitettävää järjestön toiminnasta. Toki osa näistä tyytyväisyyden ilmaisujen esittäjistä ehdotti erikseen myös joitakin kehitysideoita.

"Mutta hän sanoo, että mä oon saanut kaikki. Retkiä ja.. vapaaehtoistyö ja.. vaikka mitä mä oon saanut Refuhomeelta että.. hän.. mä en toivo enempää."

"Hän sanoo että kaikki toiminnot, joka hän saanut Refuhomeelta.. se kaikki.. tehty hyvin, että hän sanoo, tosi hyvät palautteet. Että hän sanoo, että.. ei oo mitää semmoset jotka on voinu tehty paremmin, että kun.. saatu tosi hyvät palautteet."

"Ei ei, he.. he saavat minut tietämään kaiken kun haluan jotain.. minä kysyn heiltä, he.. he auttavat minua sen kanssa joten.."

"Refuhomesta hän sanoi.. ei ole mitään väärää Refuhomessa menneisyydessä. ... Ja he tekevät.. niin kuin.. parhaansa. Tämä on mitä he pystyvät tekemään. ... Kyllä ja myöskin.. hänelle.. se on niin kuin.. Hän toivoo olevansa enemmän.. vaikutuksessa Refuhomen kanssa.."

7 Johtopäätökset

7.1 Osallisuuden tukemisesta

Peilattaessa haastattelujen tuloksia opinnäytetyön pohjateoriaan voisi todeta, että Refuhome ry oli ainakin jossain määrin tai jopa merkittävästi onnistunut tukemaan haastateltavien osallisuutta. Osallisuuden toteutuminen oli toki erilaista eri haastateltavien kohdalla, ja oletettavasti se vaihteli heidän elämässään myös ajallisesti. Silti kaikkien kohdalla voisi nähdä ainakin jonkinlaista osallisuuden tukemista Refuhome ry:n järjestötoiminnan kautta vuosien 2015–2017 aikana.

Nivala ja Ryyänen totesivat ihmisen olevan osallinen yhteisössä kuuluessaan johonkin, osallistuessaan yhteisön toimintaan sekä kokiessaan ja tuntiessaan kuuluvansa siihen. Nivala ja Ryyänen lisäsivät, ettei ole väliä, onko tämä yhteisö pieni ja paikallinen, vai suuri ja abstrakti kuten yhteiskunta. (Nivala & Ryyänen 2013: 26–27.) Haastatellut kokivat Refuhome ry:n vaikuttaneen heidän yhteiskuntaan tervetulleisuuden ja kotoutumisen kokemuksiinsa myönteisesti, tai kyseisten kokemusten jopa rakentuneen Refuhome ry:n kautta. He kokivat pääosin myös kuuluvansa järjestön ryhmään, vaikka jotkut kokivat lisäksi olevansa osa muitakin ryhmiä.

Viisi haastateltavaa kuudesta vertasi järjestöä perheeseensä, minkä voisi tulkita kertovan vahvasta kuulumisen tunteesta. Osallisuus voi kehittyä eri vahvuisena eri yhteisöihin, mutta yhteisön tulee mahdollistaa yksilön kuulumisen ja osallistumisen, kirjoittavat Nivala ja Ryyänen (2013: 26–27). Refuhome ry oli avoimin ovin mahdollistanut haastateltujen, sekä heidän kertomansa mukaan myös muiden turvapaikanhakijoiden liittymisen ja kuulumisen yhteisöön, sekä osallistumisen sen toimintaan.

Kun kuulumisen tunne on mahdollistettu ensin johonkin, vaikka pieneenkin yhteisöön, voi sen ylipäätään olla mahdollista kehittyä myös laajempaan kuulumisen tunteena esimerkiksi koko yhteiskuntaan. Näin vihjaavat myös Nivala ja Ryyänen määritellesään osallisuutta. (Nivala & Ryyänen 2013: 26–27.)

Vehviläisen jäsentelemässä prosessissa edetään osattomuudesta osallisuuteen. Ainakin joidenkin haastateltavien elämäntilanne oli heidän kertomansa mukaan Suomessa oleskellessa täyttänyt kriteerejä, joita Vehviläinen määrittelee osattomuuden tekijöiksi. Näitä olivat mm. työn, taloudellisen hyvinvoinnin tai sosiaalisten verkostojen puute. (Vehviläinen 2006: 81–82.) Refuhome ry:n toiminta oli pyrkinyt ja ainakin jossain määrin onnistunutkin poistamaan näitä puutteita.

Jokainen haastateltava kertoi saaneensa Refuhome ry:n kautta osa-aikaisia työkeikkoja. Vaikka osa-aikaiset työmahdollisuudet olivatkin erään haastateltavan sanojen mukaan ”parempi kuin ei mitään”, etsittäessä vakinaisia töitä, nostettiin muun muassa niiden taloudellinen merkitys esiin. Työ nähtiin myös haastateltavien puheita tulkiten yhteiskuntaan liittäväksi ja kotouttavaksi tekijäksi. Työ muun muassa sai erään haastateltavan hänen sanojensa mukaan hänet tuntemaan olevansa osa yhteiskuntaa. Ainakin yksi haastateltavista oli myös onnistunut työllistymään täysipäiväisesti, joko vakituisesti tai määräajaksi.

Haastateltavat eivät olleet löytäneet Suomesta koulutustaan vastaavaa työtä. Refuhome ry oli tarjonnut mahdollisuuksia joihinkin työllistymistä helpottaviin kursseihin, kuten työturvallisuuskortin tai hygieniapassin suorittamiseen. Refuhome ry oli myös auttanut työkontaktien löytämisessä ja luomisessa, ja erään haastateltavan mukaan myös muun muassa suomenkielisten työhakemusten ja CV:iden kirjoittamisessa, sekä muissa työnhakuun liittyvissä käytännön asioissa. Näiden tekijöiden voisi sanoa helpottaneen haastateltavien edes jonkinasteista työllistymistä Suomessa.

Edelleen Vehviläisen määrittelemiä osattomuuden tekijöitä poistettaessa, (2006: 81–82.) jokainen haastateltava kertoi saaneensa Refuhome ry:n kautta uusia ihmisiä, toisin sanoen sosiaalisia verkostoja. Yksi haastateltavista jopa mainitsi, että kaikki hänen kontaktinsa Suomessa olivat Refuhome ry:n, tai edelleen Refuhome ry:n tuttavien kautta saatuja. Muutama muu haastateltava taas mainitsi, että heillä oli kyllä muitakin suhteita Suomessa, mutta he kokivat kuitenkin Refuhome ry:n ainoaksi ryhmäkseen.

Vehviläinen toteaa, että osallisuus voi olla edellä mainittujen osattomuuteen liittyvien tekijöiden poissaolon lisäksi muun muassa aktiivisuutta järjestöissä ja vapaa-ajalla. Osallisuusprosessin edetessä se voi olla myös esimerkiksi poliittista aktiivisuutta tai muuta vaikuttamista poliittisesti neutraalinkin järjestön tai seuran luottamustehtävissä. (Vehviläinen 2006: 81–82.)

Kaksi haastateltavaa mainitsi osallistuneensa järjestön kautta vapaaehtoistyöhön. Se koettiin yleisen auttamisen lisäksi myös vaikuttamisena yhteiskunnassa, kuten mielipiteisiin ja asenteisiin. Mielipiteisiin koettiin pystyttävän muutenkin vaikuttamaan oman toiminnan ja esimerkin kautta. Vaikka edellä mainituista kommentteista ei jatkokysymysten puutteen takia selvinnyt, tarkoitettiinko vapaaehtoistyöllä juuri Refuhome ry:n toimintaa, tuli myös järjestön toimintaan osallistuminen muilla tavoin esiin keskusteluista. Eräs haastateltava esimerkiksi mainitsi osallistuvansa Refuhome ry:n kokouksiin kuukausittain. Yksi haastateltavista koki kuuluvansa Refuhome ry:n ryhmän lisäksi ”aktiivisten ihmisten ryhmään”, jolla hän viittasi muun muassa aktiiviseen toimintaan juuri järjestön suhteen. Käytyjä keskusteluja tulkanneet henkilöt olivat myös Refuhome ry:n jäseniä ja asiakkaita. Jo määritelmä asiakkaasta ja jäsenestä samaan aikaan kertonee jollain tasolla asiakkaiden mahdollisuudesta aktiiviseen rooliin järjestön toiminnassa.

Katiskon mukaan kansalaisuuden monimuotoisen käsitteen ytimessä kyse on kuulumisesta johonkin yhteisöön. Katisko toteaa myös maahanmuuttajien yhteiskuntaan kiinnittymisessä olevan osittain kyse arjen vuorovaikutuksesta työyhteisöissä. (2006: 5, 21–25, 50–54.) Haastateltavilta ei kysytty, kokivatko he saamiensa osa-aikatöiden työpaikat sinänsä yhteisöiksi. Eräs haastateltava mainitsi esimerkiksi kuitenkin töiden sosiaalisen merkityksen tehdessään töitä suomalaisille perheille. Haastateltavat kertoivat muutenkin tutustuneensa töissä suomalaisin ihmisiin. Lisäksi jos vapaaehtoistyö nähdään työnä, voisi Refuhome ry:n toiminnan tulkita tukeneen vielä vahvemmin tätä Katiskon (2006: 5, 21–25, 50–54) mainitsemaa arjen vuorovaikutusta työyhteisöissä.

Katisko viittaa myös Kirsi Juhilaan, joka hieman Vehviläisen kaltaisesti määrittelee sosiaalisen osallisuuden toteutumattomuutta: se voi merkitä työttömyyttä, kouluttamattomuutta, harrastamattomuutta, kulttuurielämän ulkopuolisuutta ja niin edelleen. (2006: 5, 21–25, 50–54) Aiemmin käsiteltyjen työn ja koulutuksen lisäksi Refuhome ry oli myös tarjonnut haastateltaville harrastusmahdollisuuksia, ehkä myös jonkin verran kulttuurielämää, sen määritelmästä riippuen.

Kaikki haastateltavat olivat osallistuneet jonkinlaiseen yhteiseen vapaa-ajanviettoon Refuhome ry:n kanssa. Näistä yhteisistä aktiviteeteista mainittiin yleisimmin liikunta, esimerkiksi jalkapallo. Maininnan saivat kuitenkin myös retket, ruoanlaitto, picnicit, juhlien vietto yhdessä, arabialaisen musiikin klubi ja mökillä käynti. Liikunta voidaan selkeästi laskea harrastusmahdollisuudeksi. Juhlien vietot, klubit tai ympäristöön tutustuttavat retketkin taas voitaisiin nähdä yhteisenä kulttuurin harrastamisena.

7.2 Kielestä

Kielitaidon rooli tärkeänä tekijänä nousi haastatteluista esiin liittyen sekä yhteisöihin ja ihmissuhteisiin, että myös yhteiskuntaan kuulumiseen, työhön ja vaikuttamiseen. Kuten töiden ja edellä mainitun oman toiminnan kautta vaikuttamisen kohdallakin koettiin, myös kielitaidolla ajateltiin olevan vaikutusta siihen, miten suomalainen yhteiskunta ja ihmiset ottaisivat haastatellut turvapaikanhakijat vastaan. Kielitaito nähtiin muutoinkin tekijänä, joka mahdollistaisi kokonaisvaltaisemman osallistumisen yhteiskuntaan.

Puolet haastateltavista mainitsi Refuhome ry:n järjestämien kielen alkeiskurssien tai muun heidän kauttaan tulleen kanssakäymisen hyödyttäneen heitä kielen alkeiden oppimisessa. Työnteon nähtiin myös kehittävän kielitaitoa, mutta toisaalta työn mainittiin sitä myös vaativan.

Yksi haastateltava kuitenkin kertoi, ettei ollut kokenut Refuhome ry:n toiminnan parantaneen hänen suomen kielen taitoaan. Toinen taas kertoi englantinsa parantuneen, muttei suomen, sillä keskusteluja oli useammin käyty englanniksi. Refuhome ry:n voisi siis kaiken kaikkiaan nähdä ainakin jonkin verran vaikuttaneen haastatteluryhmän kielitaitoon. Toisaalta kysymys kielitaidosta ja sen kehittämisestä Refuhome ry:n kautta jakoi kuitenkin mielipiteitä ja kokemuksia. Kielitaidon kehittämisen voisi siis nähdä myös mahdollisena kehityskohteena järjestön toiminnassa.

7.3 Kehittämisestä

Kehittämisideoita esiteltiin jo tarkemmin kappaleessa tuloksista. Kehittämisideoita kysyttäessä nousseista tyytyväisyyden ilmauksista voisi kuitenkin vielä vetää johtopäätöksen järjestön toiminnan onnistuneisuudesta myös osallisuuden kannalta. Samaa kuvastanevat ilmaantuneet kehitysideat, joissa pyydettiin lähinnä enemmän jo aiemmin toteutettua toimintaa, tai jäsenmääraisten ja sitä kautta ajallisten resurssien lisäämistä.

Talentian ammattieettisen lautakunnan mukaan osallisuudessa korostuu muun muassa asiakkaan oikeus ilmaista kantansa itseään koskeviin asioihin liittyen ja näin päästä myös vaikuttamaan niihin (Talentia 2017). Tämä ajatus oli myös kehitysideoiden kysymisen pohjana. Toiveet liittyivät kuitenkin pääosin jo olemassa olevaan toimintaan, ja kehittämisestä keskusteltaessa ilmaistiin paljon tyytyväisyyttä. Näin ollen voisi ajatella asiakkaiden äänen tulleen joko aiemminkin jossain määrin esille, tai toiminnan olleen muuten hyvin kohdennettua.

Toki edellä sanottuun saattoi vaikuttaa myös muun muassa haastateltavien otanta tai haastatteluasetelma, näistä lisää pohdintaosiossa. Samoin kyseisessä kappaleessa pohditaan tarkemmin myös vapaaehtoistyön merkitystä julkisten palvelujen rinnalla, sekä muun muassa toivottujen resurssien mahdollisen lisäämisen tärkeyttä.

8 Pohdinta

Refuhome ry:n tärkeys haastateltaville herätti pohdintaa siitä, miten arvokasta on, että jotkut ihmiset näkevät niin paljon vaivaa, ja antavat niin paljon aikaansa auttaakseen toisia ihmisiä. Toisaalta se herätti myös kysymyksiä siitä, lasketaanko yhteiskunnassamme näiden ihmisten auttaminen pelkästään vapaaehtoisuuden varaan. Tutkimuksen piiriin ei toki liittynyt selvittää, mitä kaikkia palveluita turvapaikanhakijoille on muuten tarjolla. Tämä huoli heräsi kuitenkin haastateltavien kuvailtua Refuhome ry:n tärkeyttä heidän elämässään Suomessa. Toisin sanoen, olisivatko he ilman Refuhome ry:tä saaneet minkäänlaista sosiaalista tukea elämäntilanteeseensa, esimerkiksi vastaanottokeskusten välttämättömien majoituspalveluiden lisäksi?

Opinnäytetyön tehtyäni näen siis vapaaehtoistyön tärkeänä tekijänä julkisten palvelujen rinnalla. En kuitenkaan missään nimessä halua ehdottaa, että vapaaehtoistyö korvaisi kokonaan julkiset palvelut. Päinvastoin, sekä julkinen puoli että vapaaehtoistyö tarvitsisivat lisää resursseja toimintaansa. Haastateltavatkin toivoivat, että järjestö voisi ottaa lisää turvapaikanhakijoita mukaan hyödyllisenä koettuun toimintaansa. Tähän voitaisiin vaikuttaa julkisella rahoituksella.

Tässä vaiheessa on vielä vaikea sanoa, miten vuoden 2015 aikana ja jälkeen tulleet turvapaikanhakijat ajan myötä kotoutuvat Suomeen. Heidän osallisuudestaan ja sosiaalisesta hyvinvoinnistaan huolehtiminen on kuitenkin kansanterveydellisestä näkökulmasta katsottuna erittäin tärkeää. Myös taloudellisesta tai työvoimapolitiisesta näkökulmasta maahan muuttavat ihmiset voidaan nähdä suurena resurssina. Se vaatii kuitenkin heidän yhteiskuntaan osallistumisensa mahdollistamista ja tukemista.

Opinnäytetyön otanta (n = 6) oli toki verrattaen pieni joukko ihmisiä, ja työ edustaa sinänsä vain kyseisen ryhmän mielipiteitä. Näin ollen opinnäytetyöstä on vaikeaa vetää kovin laajoja tai yleisiä päätelmiä.

Kuten opinnäytetyön prosessinkuvauksessa kappaleessa *5.1 Tutkimuskysymys ja haastateltavat* aiemmin mainittiin, jo kuuden haastateltavan löytäminen oli vaikeaa. Haastattelujen onnistumiseen vaikutti ratkaisevasti Refuhome ry:n yhteys-henkilö Kari Lehtonen, jolla oli järjestön asiakkaisiin tietynlainen luottamus-suhde. Ilman häntä tuskin olisin löytänyt kuuttakaan haastateltavaa työhöni.

Otanta koostui myös oletettavasti Refuhome ry:n jäsenistä, jotka olivat muutenkin jossain määrin aktiivisia järjestön toiminnassa, tai luottivat järjestöön ja sen yhteys-henkilöön. Toki tämä saattoi esimerkiksi tuottaa positiivisempia vastauksia, kuin mitä täysin satunnainen otanta järjestön jäsenistä olisi saattanut tuottaa. Samoin olisi ollut mielenkiintoista saada haastattelujoukkoon vaikkapa eri maista lähteneitä haastateltavia, mitä myös yritimme, siinä kuitenkaan onnistumatta. Mainittakoon myös, että haastateltujen nuorten miesten lisäksi Refuhome ry on tehnyt työtä myös muun muassa turvapaikanhakijaperheiden kanssa, tosin pienemmässä määrin. He eivät olleet myöskään edustettuina haastatteluotannassa.

Toisaalta, muuta vaihtoehtoa ei ollut, ja näen kuitenkin haastatteluotannan vastaukset sekä relevantteina että arvokkaina. He joka tapauksessa olivat järjestön asiakkaita ja jäseniä, mikä oli tärkeintä opinnäytetyön tutkimuskysymyksen kannalta.

Positiiviseen palautteeseen tai tietynlaisiin vastauksiin voisi pohtia vaikuttaneen ehkä myös tietynlaisen itsensä todistamisen, mikä tuli ajatuksena keskusteluissakin ilmi, esimerkiksi puhuttaessa työstä tai kielitaidosta. Voi pohtia, oliko tällaiseen tulkinnanvaraiseen itsensä todistamiseen samankaltaisia syitä, kuin ylipäätään haastateltavien löytymisen vaikeuteen. Oliko järjestön asiakkailta jo aiemmin kysely ja kuulusteltu asioita väsymiseen asti, ehkä tietynlaisissa olosuhteissa? Pelkäsivätkö he vastaustensa kenties vuotavan jonnekin, tai vaikuttavan heitä koskeviin päätöksiin?

Nämä olivat tutkimuseettisiä kysymyksiä, joita jouduin pohtimaan koko opinnäytetyön prosessin ajan. Pyrin vastaamaan niihin ainakin varmistamalla haastateltavien anonymiteetin, ja kertomalla anonyymistä tutkimuskäytännöstä myös haastateltaville.

Olen tyytyväinen haastattelujen toteutumisesta, ja näen ne edellä mainittujen olosuhteiden johdosta vieläkin arvokkaampina. Myös opinnäytetyön puitteiden kannalta kuusi haastateltavaa osoittautui sopivaksi määräksi. Ilman aiempaa kokemusta tutkielmatyypin työn tekemisestä, materiaalin mahdollisimman objektiivinen tiivistäminen ja esittäminen olivat näinkin varsin haastava ja opettavainen oppimiskokemus.

Tuomi ja Sarajärvi esittävät, että laadullisessa tutkimuksessa myönnetään yleisesti ongelma täysin ”puhtaiden havaintojen” mahdottomuudesta. (Tuomi & Sarajärvi 2009: 96.) Tämä myönnettiin myös opinnäytetyön prosessikuvauksessa. Tietyn otannan lisäksi niin sanotusti positiivisiin vastauksiin saattoivat toki vaikuttaa myös oma suhtautumiseni asiakasryhmään, ennako-oletukseni vastauksista, tuttavuuteni järjestön yhteyshenkilön Kari Lehtosen kanssa, sekä kysymystenasettelu haastatteluissa. Lisäksi osassa haastatteluista oli useampi asiakas paikalla, vaikka muutinkin haastattelumuodon ryhmähaastattelusta yksilöhaastatteluksi. Tähän oli syynä juuri se, että ajattelin yksilöhaastattelun mahdollisesti tuovan paremmin esiin yksilöiden äänen, sekä ehkä myös kriittisempiä näkökulmia. Myös Refuhome ry:n yhteyshenkilö oli kahdessa ensimmäisessä haastattelussa läsnä. Hänenkin kanssaan sovimme objektiivisuuden vuoksi, ettei hän ollut paikalla enää myöhemmissä keskusteluissa.

Myös se, että suurin osa keskusteluista tulkattiin, ja tulkitkin olivat Refuhome ry:n jäseniä, saattoi vaikuttaa vastauksiin jo sanavalintojen tai tahattomien tulkintojen kautta. Kielen tuomat haasteet pyrittiin huomioimaan mahdollisimman hyvin ja avaamaan prosessikuvauksessa. Oli myös realistinen rajoite, ettei opinnäytetyön tasoiseen haastatteluun olisi ollut resursseja palkata ulkopuolista ammattitulkia, mikä olisi toki tilanteessa ollut kaikista objektiivisin vaihtoehto.

Tulokset olivat melko lailla oletusteni kaltaisia. Toki ainakin itselleni nousi prosessin aikana myös paljon uusia pohdintoja, huomioita ja näkökulmia turvapaikanhakijoiden osallisuudesta ja sen tukemisesta yhteiskunnassa.

Edellä reflektoiduista ongelmakohdista huolimatta näen, että opinnäytetyön tuloksista voi olla hyötyä kehitettäessä ja jatkettaessa Refuhome ry:n toimintaa. Samoin opinnäytetyön tuloksia voisi hyödyntää muiden samankaltaisten järjestöjen toimintaa kehitettäessä tai suunniteltaessa. Kuten todettua, asiakkaiden näkökulman huomioiminen toimintaa suunniteltaessa on osallisuuden periaatteiden mukaista ja tärkeää.

Esimerkiksi julkisten palvelujen ja kolmannen sektorin toimijoiden, tai niiden keskinäisten suhteiden ja roolien selvittäminen osallisuuden tukemisessa voisivat olla mielenkiintoisia jatkotutkimuskysymyksiä. Turvapaikanhakijoiden ja pakolaisina maahan muuttaneiden osallisuus on yleisemminkin aihe, josta olisi etenkin vuoden 2015 pakolaisliikkeen jälkeen tärkeää tehdä enemmän ja laajempaa ajankohtaista tutkimusta.

Lähteet

Hautamäki, Antti 2005. Poliitiikan paluu. Teoksessa Antti Hautamäki, Tommi Lehtonen, Juha Sihvola, Ilkka Tuomi, Heli Vaaranen & Soile Veijola Yhteisöllisyyden paluu. Helsinki: Gaudeamus. 31–59.

Hiekkavuo Aino 2017. Väestönkasvusta lähes kaksi kolmasosaa ulkomaalaistaustaisten ansiota. Helsingin Kaupunki, Tietokeskus. Verkkodokumentti.
<<http://www.hel.fi/www/uutiset/fi/tietokeskus/vaestonkasvusta-lahes-kaksi-kolmasosaa-ulkomaalaistaustaisten-ansiota?pd=v>>.
<<http://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/tuotekalenteri/index.html>>. Luettu 14.2.2017.

Katisko Marja 2011. Kansalaisuus työyhteisön arjessa: Maahanmuuttajien kertomuksia työelämästä. Helsinki: Unigrafia. Saatavilla myös sähköisesti osoitteessa:
<<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/28004/kansalai.pdf?sequence=1>>

Koskiahho, Briitta 2001. Sosiaalipolitiikka ja vapaaehtoistyö. Teoksessa Antti Eskola & Leena Kurki (toim.) Vapaaehtoistyö auttamisena ja oppimisena. Tampere: Vastapaino. 15–39.

Kotimajoitusverkosto. Verkkodokumentti.
<<https://kotimajoitusverkosto.fi/kotimajoitusverkosto/>>. Luettu 6.11.2018.

Lehtonen, Kari 2017. Vapaaehtoistyöntekijä. RefuHome Ry. Helsinki. Haastattelu 27.2.

Lehtonen, Kari 2018. Vapaaehtoistyöntekijä. RefuHome Ry. Helsinki. Haastattelu 5.11.

Maahanmuuttovirasto. Tilastot. Verkkodokumentti.
<<http://tilastot.migri.fi/#applications?start=552&end=563>>. Luettu 6.11.2018.

Maahanmuuttovirasto. Vuoden 2017 tilastot: Turvapaikanhakijoita selvästi edellisvuosia vähemmän – ensimmäisen hakemuksen jätti reilut 2 100 hakijaa. Verkkodokumentti.
<https://migri.fi/artikkeli/-/asset_publisher/vuoden-2017-tilastot-turvapaikanhakijoita-selvasti-edellisvuosia-vahemman-ensimmaisen-hakemuksen-jatti-reilut-2-100-hakijaa> Luettu 6.11.2018.

Martikainen Tuomas – Saari Matti – Korkiasaari Jouni 2013. Kansainväliset muuttoliikkeet ja Suomi. Teoksessa Martikainen, Tuomas – Saukkonen, Pasi – Säävälä, Minna (toim.): Muuttajat: Kansainvälinen muuttoliike ja Suomi. Tallinna: Gaudeamus Helsinki University Press. 34–40.

Miettinen Anneli. Maahanmuuttajat. Väestöntutkimuslaitos. Väestöliitto. Verkkodokumentti.
<http://www.vaestoliitto.fi/tieto_ja_tutkimus/vaestontutkimuslaitos/tilastoja/maahanmuuttajat/>. Luettu 15.2.2017.

Nivala Elina – Ryyänen Sanna 2013. Kohti sosiaalipedagogista osallisuuden ideaalia. Teoksessa Hämäläinen, Juha (toim.): Sosiaalipedagoginen aikakausikirja 14. Kuopio: Suomen sosiaalipedagoginen seura Ry. 9, 26–27. Saatavilla sähköisesti osoitteessa: <<http://www2.uef.fi/documents/1381035/2330652/NivalaRyy%C3%A4nen2013.pdf>>. Luettu 24.2.2017.

Rasinkangas Jarkko 2013. Maahanmuuttajien asuminen ja alueellinen sijoittuminen. Teoksessa Martikainen, Tuomas – Saukkonen, Pasi – Säävälä, Minna (toim.): Muuttajat: Kansainvälinen muuttoliike ja Suomi. Tallinna: Gaudeamus Helsinki University Press. 135.

Refugee Hospitality Club. Verkkodokumentti. <<https://refugeehospitalityclub.wordpress.com/about/>>. Luettu 6.11.2018.

RefuHome Ry. Verkkodokumentti. <<https://fi-fi.facebook.com/refuhome/>>. Luettu 6.11.2018.

Saaranen-Kauppinen Anita & Puusniekka Anna. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Verkkodokumentti. <<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/>>. Luettu 30.5.2018.

Sisäministeriö. Verkkodokumentti. <<http://intermin.fi/maahanmuutto/turvapaikanhakijat-ja-pakolaiset>>. Luettu 28.2.2017.

Sisäministeriö. Verkkodokumentti. <<http://intermin.fi/maahanmuutto/toimijat-ja-vastuut>>. Luettu 7.4.2017.

Talentia 2017. Arki, arvot ja etiikka: Sosiaalialan ammattihenkilön eettiset ohjeet. Helsinki: PunaMusta Oy 2017. 16–18.

Tuomi & Sarajärvi 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy 2009. 90–117.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2016. Kotouttamisen osaamiskeskus. Kotoutumisen hyvät käytännöt. Verkkodokumentti. <<http://kotouttaminen.fi/hyvät-kaytannot>>. Luettu 27.3.2016.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2016. Valtion kotouttamisohjelma vuosille 2016-2019 ja valtioneuvoston periaatepäätös Valtion kotouttamisohjelmasta. Saatavilla myös sähköisesti osoitteessa: <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79075/TEMjul_45_2016_verkko.pdf?sequence=1>. Luettu 23.3.2017.

Vehviläinen Jukka 2006. Nuorten osallisuushankkeen hyvät käytännöt. Helsinki: Hakapaino Oy. 81–82. Saatavilla myös sähköisesti osoitteessa: <http://www.oph.fi/download/30232_osallisuushanke1.pdf>. Luettu 2.3. 2017.

Wolff, Jonathan – De-Shalit Avner 2013. Disadvantage. Oxford: Oxford University Press. 2–12.

Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä. 2016. Verkkodokumentti.

<<https://tietopalvelu.ytj.fi/yritystiedot.aspx?yavain=2640538&tarkiste=9736A8235FEA0E0D160A18F7F4E80F43CFD1174A>> Luettu 20.4.2017.

Haastattelujen tutkimuskortit

The main structure of the conversation by themes

This interview is meant to be a structured conversation.

Please ask about anything, and talk as long as you feel about any question or topic! You can also bring up your own thoughts beyond these questions, if you feel that something important is missing.

I have the total professional secrecy, and nobody can be recognized from the final work. The recordings will be deleted when the work is ready. This means you answer these questions anonymously.

Preliminary questions:

1. Your age?
2. Your country of origin?
3. Your occupation / education?
4. How long have you lived in Finland?

The society:

5. Do you feel that you are welcome to Finland? Has Refuhome affected this feeling, and how?
6. Which are the most important functionings that have affected your integration in the Finnish society?
7. Do you feel that you are able to affect in the Finnish society, and how?
8. What kind of work possibilities Refuhome has given you, or has it?
9. How has Refuhome affected your Finnish language skills, or has it?
10. During the time you have spent in Finland, at which point you think Refuhome has helped you the most? How? (*For example one week, one month, one year after arriving, or now?*)

11. How do you think that Refuhome has influenced the integration of other asylum seekers you know?

12. Is Finland the same you expected it to be before arriving? Or is it different, and how? Has Finland fulfilled your expectations?

13. What are the main feelings you have been feeling during your stay in Finland?

Communities and social relationships:

14. Have you made new friendships / social relationships through Refuhome?

15. Do you feel that you are a part of any social group, and what are these groups?

16. What do you think that Finnish people expect from you?

17. Has Refuhome increased the sensibleness of your leisure time?

(For example with hobbies, voluntary work or other activities, anything else?)

Developing the functioning of Refuhome:

18. What should be developed further in the functioning of Refuhome?

19. Is there anything that could have worked better with Refuhome?

20. Is there any special needs as an asylum seeker, that Refuhome could have noticed more?

21. Is there anything you could need more help or information about in the Finnish society? *(For example: employment, language skills, information about studying or other public services?)*

22. What kind of hobbies would you like to try out / be able to do? *(For example: arts, music, sports, nature?)*

Keskustelun runko teemoittain

Tämän haastattelun on tarkoitus olla strukturoitu keskustelu.

Sinulla on siis mahdollisuus kysyä epäselvyyksistä, sekä vastatessasi puhua eri kysymyksistä ja teemoista niin kauan kuin haluat. Halutessasi voit myös nostaa esiin muita aiheeseen liittyviä ajatuksia näitten kysymysten ulkopuolelta, mikäli koet että jotakin tärkeää vielä puuttuu.

Minulla on täysi vaitiolovelvollisuus, eikä ketään voida tunnistaa lopullisesta työstä. Äänitteet poistetaan opinnäytetyön valmistuttua. Vastaat näihin kysymyksiin siis anonymisti.

Alustavat kysymykset:

1. Ikäsi?
2. Lähtömaasi?
3. Ammattisi / koulutuksesi?
4. Kauanko olet asunut Suomessa?

Yhteiskunta:

5. Koetko olevasi tervetullut Suomeen? Onko Refuhome vaikuttanut tähän tunteeseen, ja miten?
6. Mitkä ovat mielestäsi tärkeimpiä tekijöitä, jotka ovat vaikuttaneet kotoutumiseesi Suomessa?
7. Koetko pystyväsi vaikuttamaan suomalaisessa yhteiskunnassa, ja jos kyllä, niin miten?
8. Minkälaisia työmahdollisuuksia Refuhome antanut sinulle, vai onko?
9. Miten Refuhomen toiminta on vaikuttanut suomen kielen taitoosi, vai onko?
10. Suomessa oleskelusi aikana, milloin Refuhome on mielestäsi auttanut sinua eniten? (*Esim. päivä, viikko, vuosi saapumisen jälkeen, tai juuri nyt?*)

11. Miten arvioit Refuhomen toiminnan vaikuttaneen muitten tuntemiesi

turvapaikanhakijoiden kotoutumiseen?

12. Onko Suomi mielestäsi samanlainen kuin mitä odotit ennen saapumistasi? Vai onko eroa, ja millaista? Onko Suomi toisinsanoin täyttänyt odotuksesi?

13. Mitkä ovat päällimmäiset tunteet, joita olet tuntenut Suomessa oleskelusi aikana?

Yhteisöt ja sosiaaliset suhteet:

14. Oletko saanut uusia kavereita / ihmissuhteita Refuhomen kautta?

15. Koetko olevasi osa jotakin yhteisöä tai yhteisöjä, ja mitä nämä yhteisöt ovat? *(Tällä tarkoitetaan mitä tahansa yhteisöjä.)*

16. Mitä ajattelet suomalaisten odottavan sinulta?

17. Onko Refuhome ry vaikuttanut vapaa-aikasi mielekkyyteen? *(Esim. harrastuksia, vapaaehtois- tai muuta toimintaa?)*

Refuhomen toiminnan kehittäminen:

18. Mitä Refuhomen toiminnassa voisi mielestäsi kehittää edelleen?

19. Onko Refuhomen toiminnassa jotakin, joka olisi voinut mielestäsi

toimia paremmin?

20. Tuleeko mieleesi jotakin erityistarpeita turvapaikanhakijana, jotka Refuhome olisi voinut ottaa enemmän huomioon?

21. Mistä kaipaisit erityisesti informaatiota ja tukea suomalaisessa yhteiskunnassa? *(Esim. työllistyminen, koulutusmahdollisuudet, julkiset palvelut?)*

22. Mitä haluaisit jatkossa harrastaa, kokeilla? *(Esim. taide, musiikki, liikunta, luonto)*

Infokirje

INFO LETTER

THESIS WORK FOR THE UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES, CONSIDERING REFUHOME RY AND THE PARTICIPATION AND INCLUSION OF IMMIGRANTS

I am writing a thesis for Metropolia University of Applied Sciences, where I study Social Services. I would like to interview you for my thesis. I am especially interested in your evaluation: has Refuhome supported you, and your integration, participation and inclusion in Finland?

The terms participation and inclusion are translations from the Finnish language term *osallisuus*. By that I mean being a part of a social group and the society. Also this means the feeling of being a part of a group, being able to affect, and having social relationships.

The participation and the social inclusion of immigrants are the main subject of my thesis. In the beginning of the interview, I will tell you more about the concept and the themes. You also have the possibility to ask and discuss about them with me before answering the questions.

Your opinion and evaluation is important for the success of this work. Besides of your evaluations about participation, I would also like to ask about your possible ideas, how you think the functioning of Refuhome ry could be developed? It does not matter, for how long, how much or in which activities of Refuhome ry you have participated in.

The interviews will be carried out as structured conversations, as individual interviews. The only person possibly present besides the interviewee and the interviewer is the translator.

The conversations will be recorded on tape, and later also enrolled to computer for analysing them through. Individuals and names cannot be recognized from the final work. After analysing the materials, all the recordings are deleted. I have the full professional secrecy.

If you decide to take part in the interview, You have the possibility to:

- view the material I have collected, and affect the result of the thesis
- ask about anything about the interview, and get more information
- cancel your participation in this project whenever
- see the final thesis, which I will deliver to Refuhome ry, and also to you if you want to

Thank you already for possibly taking part, I hope you are interested in this project!

Regards,

András Nádas

Phone number:

E-mail:

Suostumuslomake haastateltaville

THE PERMISSION FORM

I

will take part in this thesis project with following conditions:

1. The things I speak in the interviews, and the recorded materials are being handled absolutely confidentially
2. The recordings and the raw materials are deleted when the final version of the thesis is ready
3. My individual recognizability is faded out from the final work
4. I have the right to cancel my participation in this project whenever

Signature and date:

I will answer all further questions considering this project with pleasure!

Tutkimuslupahakemus**TUTKIMUSLUPAHAKEMUS****12.4.2017****Refuhome Ry**

Tällä hakemuksella pyydän lupaa haastatella RefuHome Ry:n jäseniä osana opinnäytetyötäni Metropolia Ammattikorkeakoulussa. Haastattelun tarkoituksena on kartoittaa RefuHome Ry:n toimintaan osallistuneiden maahanmuuttajien arvioita siitä, tukeeko kyseisen järjestön toiminta heidän osallisuuttaan. Lisäksi tarkoituksena on kysyä haastateltavien mahdollisia kehitysehdotuksia toiminnan kehittämiseksi edelleen.

Haastattelu toteutetaan stukturoidun keskustelun menetelmin, eli haastattelut tehdään 2-3 hengen pienryhmissä suullisesti. Tarkoituksena on äänittää haastattelut sekä jälkikäteen kirjata ne ylös laadullista analysointia varten. Varsinaisen työn valmistuttua haastattelumateriaalit hävitetään, eivätkä haastateltavat ole tunnistettavista lopullisesta opinnäytetyöstä. Työtä tehdessäni minulla on täysi vaitiolovelvollisuus.

Haastattelut järjestetään toukokuussa 2017 ja materiaalit analysoidaan loppuvuoden 2017 aikana. Työn on tarkoitus valmistua syyskuussa 2017. Valmis opinnäytetyö julkaistaan.

Opinnäytetyöni yhteishenkilönä RefuHome Ry:ssä toimii Kari Lehtonen.

Opinnäytetyötäni Metropolia Ammattikorkeakoulussa ohjaavat Jyrki Konkka ja Jukka Lindroos.

András Nádasi
Sosionomi (AMK) – opiskelija
puhelinnumero
sähköposti

Lupa tutkimuksen tekemiseen

hyväksytty

hylätty

RefuHome Ry

__ / __ / 2017

Allekirjoitus ja nimenselvennys

Sitoumuslomake tulkeille

TULKIN SITOUMUS

Minä _____

olen toiminut tulkkina András Nádasin Metropolia Ammattikorkeakoululle tuottaman opinnäytetyön haastatteluosiossa.

Sitoudun täten vaitiolovelvollisuuteen, koskien kaikkea haastatteluissa tulkkaamaani tietoa. Vakuutan, että tulkkaan keskustelut mahdollisimman tarkasti ja oikein.

Päiväys & Allekirjoitus: _____

Vastaan mielelläni kaikkiin tähän projektiin liittyviin kysymyksiin.

András Nadasi, (puhelinnumero ja sähköpostiosoite)